

Strana desek

Bakalářská práce

2009

Kučerová Lenka

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

FILOZOFICKÁ FAKULTA

ÚSTAV ROMANISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

VYBRANÁ ZÁMOŘSKÁ ÚZEMÍ FRANCIE A JEJICH POTENCIÁL PRO
MEZINÁRODNÍ OBCHOD

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Ivo Petřů, Ph.D.

Autor práce: Lenka Kučerová, České Budějovice 2009

Studijní obor: Francouzský jazyk pro mezinárodní a evropský obchod

Ročník: 3

2009

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

České Budějovice, 27.dubna 2009

Poděkování: Mgr. et Mgr. Ivu Petřů, Ph.D., PhDr. Josefovi Kubínovi, Ing. Rostislavu Kraplovi

ANOTACE

Bakalářská práce pojednává o vybraných zámořských územích Francie (Guadeloupe, Francouzské Guyaně, Réunionu a Francouzské Polynésii) se zaměřením na jejich potenciály pro mezinárodní obchod. Práce zahrnuje i základní politicko-geografické informace o jednotlivých územích. Dále také obsahuje pojednání o světové obchodní politice a společné obchodní politice EU. Obchodní politika ve vybraných zámořských územích je rozdílná v závislosti na jejich postavení v Evropské unii a řídí se příslušnými právními předpisy, které stanovuje Evropská unie a Světová obchodní organizace. V poslední kapitole, která se týká charakteristiky ekonomiky jednotlivých území, jsou potenciály pro mezinárodní obchod zhodnoceny.

ANOTATION

This undergraduate thesis deals with the chosen overseas countries and territories of France (Guadeloupe, French Guyane, Réunion and French Polynesia) with the orientation to their potentials for foreign trade. This thesis comprises even basic political-geographical information about the individual territories. It also comprises the information about the world trade policy and the trade policy of the European union. The trade policy in the individual overseas territories differs depending on their position in the European union and follows the rules of law of the European union and the World trade organisation. In the last part of this thesis, which refers the characterization of the economy of individual territories, I rated the potentials for foreign trade.

Obsah

Obsah.....	7
1.Úvod.....	9
2. Právní zakotvení zámořských území a jejich status.....	11
2.1. DROM	12
2.2. POM a COM	12
2.3. Vztah EU a zámořských území	13
3. Politicko-geografická charakteristika.....	15
3.1. Guadeloupe	17
3.2. Francouzská Guyana.....	18
3.3. Réunion.....	19
3.4. Francouzská Polynésie.....	20
4. Světová obchodní politika	22
4.1. Vymezení pojmu obchodní politika.....	22
4.2. Světová obchodní organizace (WTO)	23
4.2.1. Základní informace	23
4.2.2. Dohody uzavírané v rámci WTO.....	24
4.2.3. Struktura a činnost WTO.....	24
4.2.4. Základní principy fungování WTO a její cíle.....	25
4.2.5. WTO a zámořská území Francie	26
5. Společná obchodní politika EU	27
5.1. Vymezení pojmu společná obchodní politika EU a jejích principů	27
5.2. Právní základ společné obchodní politiky	28
5.3. Cíle společné obchodní politiky	28
5.4. Nástroje společné obchodní politiky EU	29
5.5. Obchodní vztahy EU a zámořských území Francie	30
5.5.1. Zámořská území patřící do EU.....	31
5.5.2. Zámořská území přidružená k EU	31
6. Ekonomická charakteristika jednotlivých zámořských území a zhodnocení jejich potenciálů pro mezinárodní obchod.....	35
6.1. Guadeloupe	36
6.1.1. Makroekonomické ukazatele	36
6.1.1. Hospodářství Guadeloupe – úvod.....	37
6.1.3. Zemědělství	37
6.1.4. Průmysl	38
6.1.5. Cestovní ruch a služby	38
6.1.6. Zahraniční obchod Guadeloupe.....	39
6.1.7. Zhodnocení potenciálů Guadeloupe pro mezinárodní obchod.....	40
6.2. Francouzská Guyana.....	42
6.2.1. Makroekonomické ukazatele.....	42
6.2.2. Hospodářství Francouzské Guyany– úvod.....	43
6.2.3. Zemědělství	43
6.2.4. Průmysl	43
6.2.5. Cestovní ruch a služby	45
6.2.6. Zahraniční obchod Francouzské Guyany.....	46

6.2.7. Zhodnocení potenciálů Francouzské Guyany pro mezinárodní obchod.....	47
6.3. Réunion.....	48
6.3.1. Makroekonomické ukazatele.....	48
6.3.2. Charakteristika hospodářství Réunionu - úvod	48
6.3.3. Zemědělství	49
6.3.4. Průmysl	50
6.3.5. Cestovní ruch a služby	50
6.3.6. Zahraniční obchod Réunionu	51
6.3.7. Zhodnocení potenciálů Réunionu pro mezinárodní obchod	51
6.4. Francouzská Polynésie.....	53
6.4.1. Makroekonomické ukazatele.....	53
6.4.2. Charakteristika hospodářství Francouzské Polynésie - úvod.....	54
6.4.3. Zemědělství	54
6.4.4. Průmysl	54
6.4.5. Cestovní ruch a služby	55
6.4.6. Zahraniční obchod Francouzské Polynésie	56
6.4.7. Zhodnocení potenciálů Francouzské Polynésie pro mezinárodní obchod	57
7. Závěr.....	59
8. Le résumé:	61
Česko-francouzský glosář hlavních termínů	64
Literatura:	66
Přílohy	71

1.Úvod

Úvodem své práce bych ráda zdůvodnila, proč jsem si vybrala právě toto téma. Mým cílem bylo, aby zvolené téma v sobě neslo a bylo schopné shrnout všechny poznatky, které jsem získala při studiu na Jihočeské univerzitě. Naše studium je zaměřené na odbornou francouzštinu pro evropský a mezinárodní obchod, ale zároveň je velmi rozmanité a zabývá se mnoha druhy vědních disciplín. Tím, že jsem zvolila téma „Vybraná zámořská území Francie a jejich potenciál pro mezinárodní obchod“, se mi podařilo v sobě spojit všechny hlavní náplně mého studia a to – francouzštinu a francouzské realie, geografii, ekonomii a evropské a obchodní právo.

Území, která jsem si vybrala, jsou Guadeloupe, Francouzská Guyana, Réunion a Francouzská Polynésie. Důvodů, proč jsem zvolila právě tyto tato čtyři, je více. Protože budu popisovat potenciál těchto území pro mezinárodní obchod, logicky jsem musela zvolit ta, která pro tento účel mají co nabídnout. Francouzská republika má spoustu zámořských území, ovšem některá jsou až příliš vzdálená a chudá, jako například Francouzská jižní a antarktická území, takže pro tuto práci by byla nevyhovující. Guadeloupe, Francouzská Guyana, Réunion i Francouzská Polynésie naopak v tomto ohledu mají hodně co nabídnout, a to je možno odvodit i při stručném zhodnocení jejich přírodního a kulturního bohatství. Ještě před stanovením tématu jsem tomuto krátkému zhodnocení, které vycházelo ze seznámení se s jejich historickou, geografickou a hospodářskou charakteristikou, všechna francouzská zámořská území podrobila a následně vybrala jmenovaná čtyři.

Dalším aspektem, který hrál roli, byla i poloha těchto území. Chtěla jsem, aby má práce byla rozmanitá, i pokud se týká geografické polohy vybraných oblastí, která značně determinuje jejich přírodní a kulturní bohatství. Každá pochází takřka z jiné části světa. Guadeloupe se nachází ve Střední Americe v Karibské oblasti, Francouzská Guyana v Jižní Americe, Réunion patří k africkému kontinentu a Francouzská Polynésie leží v Oceánii. Jednotlivé země se od sebe liší historickým a kulturním vývojem, povrchem, podnebím apod., což také značně ovlivňuje potenciály, které mohou nabídnout pro mezinárodní obchod.

Posledním důvodem proč právě tyto čtyři byl i jejich status. Guadeloupe, Francouzská Guyana a Réunion mají stejný status, ale Francouzská Polynésie odlišný. Jejich status je velmi důležitý, protože do značné míry může také ovlivnit obchodování, konkrétně obchodní politiku, která je na tato území aplikována.

Postupovat budu tak, že nejprve popíši právní zakotvení těchto zámořských území a jejich status, který podrobně rozvedu v další kapitole v politicko-geografické charakteristice. Tato kapitola bude mít za cíl stručně přiblížit jednotlivé země a to z hlediska jejich politické a geografické charakteristiky. V další kapitole přiblížím globální obchodní politiku v kontextu Světové obchodní organizace, představím jednotlivé nástroje této politiky v podobě různých opatření zaměřených na odstraňování obchodních bariér a tržních deformací s cílem dosažení liberalizace mezinárodního obchodu. V další kapitole pojednám o Společné obchodní politice Evropské unie a především o obchodních vztazích Evropské unie a zámořských území Francie, které se liší podle jejich statutu a závislosti na Francii. Nejdůležitější částí a zároveň také jádrem práce bude charakteristika ekonomické situace těchto území vyjádřená v makroekonomických ukazatelích. Budu hodnotit jednotlivá odvětví ekonomiky jako je průmysl, zemědělství, služby a cestovní ruch s cílem dobrat se konečného zhodnocení potenciálů vybraných území pro mezinárodní obchod.

Závěrem je třeba zdůraznit, že toto téma není dosud detailně probádané, takže jeho výjimečnost také hrála důležitou roli. Dle mého názoru je potřeba tato území rozvíjet. Cílem mé práce je poukázat na přírodní a kulturní bohatství těchto zemí, které využívají, ať s větším či menším úspěchem, k rozvoji jejich cestovního ruchu a ekonomiky.

Práce se zdroji pro tuto práci bude složitá, neboť v České republice tomuto tématu dosud nebyla věnována konkrétní pozornost. Z tohoto důvodu budu pracovat většinou s francouzskými zdroji, které budu překládat. Překlad odborných termínů provedu za pomoci právního slovníku. V ostatních případech použiji vlastní překlad s využitím všeobecného slovníku a příruček. Vycházet budu především ze zdrojů primárních, kterými jsou příslušné právní předpisy, a dále ze zdrojů sekundárních a to z knih týkajících se dané problematiky, portálů a autentických dokumentů.

2. Právní zakotvení zámořských území a jejich status

Právní zakotvení zámořských území se nachází v ústavě Francouzské republiky z roku 1958 v hlavě XII. „O územních společenstvích“ (čl. 72- 75)¹ a dále pak v „Obecném zákoně o územních společenstvích“² (překlad autorky). Ústava byla celkem 24krát změněna, posledními novelizacemi prošla v letech 2003, 2005, 2007 a 2008. Pro stávající status zámořských společenství je stěžejní ústavní reforma z roku 2003, konkrétně z 28. března, která se týkala decentralizovaného uspořádání Francie. Touto reformou byla uznána existence „zámořských populací“ (článek 72-3 Ústavy Francouzské republiky) a stanoven legislativní režim dvojího typu. Prvním typem je režim tzv. „legislativní shody“ (článek 73 Ústavy Francouzské republiky), což znamená, že národní zákony a nařízení se zde aplikují plným právem. Druhým typem je režim „legislativní zvláštnosti a autonomie“ (článek 74 Ústavy Francouzské republiky), ve kterém každé společenství může mít zvláštní status. Tato reforma dále také specifikuje finanční autonomii, přenos státních kompetencí na územní společenství a místní referendum.³ Na základě této ústavní změny byl změněn i status bývalých zámořských departmentů - „départements d'outre-mer“ (DOM⁴) a zámořských teritorií (překlad autorky) – „territoires d'outre-mer“ (TOM). Z DOM se staly „départments et régions d'outre-mer“ (DROM⁵) a pojem TOM vymizel až na Australské a antarktické země Francie, kterým zůstal. Bývalé TOM jsou nyní označeny jako zámořské země (překlad autorky) - „pays d'outre-mer“ POM, případně zámořská společenství (překlad autorky) – „collectivités d'outre-mer“ COM. Pro shrnutí je třeba zdůraznit že, označení „zámořský department“ a „zámořské teritorium“, v současné době nemají žádnou právní hodnotu. V případě užití těchto označení, se jedná o špatně zvolený pojem nebo zvyk.

¹ Viz. <http://www.legifrance.gouv.fr/html/constitution/constitution2.htm#titre12> (3.března 2009)

² <http://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?dateTexte=20090422&cidTexte=LEGITEXT000006070633&fastReqId=930972891&fastPos=1&oldAction=rechCodeArticle> (5.března2009)

³ <http://www.viepublique.fr/politiques-publiques/decentralisation/reforme-constitutionnelle/> (5.března 2009)

⁴ Larišová, M.: Francouzskou-český, česko-francouzský právní slovník, Aleš Čeněk s.r.o., Plzeň 2008 DOM – Départements d'outre mer (do roku 2003) zámořské departmenty, str. 51

⁵ Larišová, M.: Francouzskou-český, česko-francouzský právní slovník, Aleš Čeněk s.r.o., Plzeň 2008 DROM – Départements et régions d'outre-mer (od roku 2003) zámořské departmenty a regiony, str. 51

2.1. DROM

Jedním z nově vzniklých pojmů je tedy již zmíněný DROM, skládající se z označení DOM a ROM. Jinak řečeno, vedle sebe existují dvě struktury, které se navzájem překrývají – department a region, s jediným prefektem, avšak každá z nich má své poradní shromáždění: radu departmentu pro DOM a regionální radu pro ROM. Tento status má nyní Guadeloupe, Martinique, Francouzská Guyana a Réunion.

Co se týká pojmu „DOM“, jedná se o zámořské departmenty, které se nacházejí mimo metropolitní Francii. Všechny zámořské departmenty jsou podřízeny francouzské vládě a národní zákony a nařízení se zde aplikují plným právem ovšem s možností jejich přizpůsobení těmto územím. Tyto zámořské departmenty se rovněž těší větší autonomii než ostatní francouzské departmenty, vyplývající z jejich nového statutu a geografické vzdálenosti.

Pro vysvětlení nově vzniklého pojmu „ROM“ bych shrnula, že toto označení „ROM“ znamená „région d'outre-mer“ – zámořský region. Oproti metropolitním regionům, zámořské regiony jsou tvořeny jediným departmentem. Jedná se o následující čtyři území, která zároveň mají označení DOM, dohromady tedy tvoří již zmíněný DROM a jsou to opět Guadeloupe, Martinique, Francouzská Guyana a Réunion.

2.2. POM a COM

Dalším nově vzniklým pojmem je POM. Pod toto označení patří Francouzská Polynésie a Nová Kaledonie a vyjadřuje statut zámořské země uvnitř Francouzské republiky. Francouzská Polynésie je nicméně i „zámořské společenství“ COM, zatímco Nová Kaledonie má status „specifického společenství“⁶. Další nově se objevující pojem je tedy COM, který označuje zámořská společenství, se zvláštním statutem a disponující určitou samostatností. Zámořským společenstvím byla uznána nařizovací pravomoc sloužící k výkonu jejich administrativních pravomocí. Mezi COM patří Francouzská

⁶ Viz. aktuální znění Ústavy Francouzské republiky:
<http://www.legifrance.gouv.fr/html/constitution/constitution2.htm#titre12> (3.března 2009)

Polynésie, Nová Kaledonie, Korsika, Mayotte, Saint-Pierre-et-Miquelon, Saint-Barthélemy, Saint-Martin⁷ a Wallis a Futuna.⁸

2.3. Vztah EU a zámořských území

DROM

Důležitým bodem je také upřesnění vztahu Evropské unie a zámořských území Francie. Pokud jde o bývalé DOM a nynější DROM, což jsou tedy Francouzská Guyana, Guadeloupe, Martinique a Réunion, tato území jsou součástí Evropské unie. Mají tedy už také měnu EURO a aplikuje se v nich komunitární právo. Jejich statut je definován v článku 299, 2. odstavci Smlouvy o založení Evropského společenství.

PTOM

V případě nynějších POM a COM je situace odlišná. S těmito zámořskými územími má Evropská unie specifické vztahy postavené na asociačních dohodách. Jejich vztah k Evropské unii je definován ve 4. části Smlouvy o založení Evropského společenství v článku 182. Jsou charakterizována jako země závislé na Francii a přidružené k EU na bázi tzv. asociačních dohod, jinak zvaných také jednostranné preferenční dohody. Tyto dohody spočívají ve zjednodušení obchodních vztahů s těmito územími. Již v roce 1958 byly tyto země přidruženy k Evropskému společenství smlouvou o ES. „Účelem tohoto přidružení je zlepšení ekonomického a sociálního vývoje těchto zemí a území, vytvoření komplexních úzkých ekonomických vztahů mezi nimi a Evropským společenstvím. Přidružení musí v první řadě umožnit podporu

⁷ Ostrovy St. Martin a St. Barthélemy byly dříve obce patřící k souostroví Guadeloupe, ale od 14. července 2007 jsou „zámořská společenství Francouzské republiky“, zdroj této informace - <http://www.tlfq.ulaval.ca/axl/Francophonie/dom-tom.htm> (12.dubna 2009)

⁸ Podrobný přehled stávajících statusů zámořských území je zpracován v tabulce v příloze č. 1, další informace je možné nalézt na portálu <http://www.vie-publique.fr/decouverte-institutions/institutions/collectivites-territoriales/outre-mer/existe-t-il-differents-types-collectivites-outre-mer.html#> a také na <http://www.tlfq.ulaval.ca/axl/Francophonie/dom-tom.htm>

uskutečňování zájmů obyvatel těchto zemí a území a také jejich prosperitu a to tak, že je povede k ekonomickému, sociálnímu a kulturnímu vývoji, o nějž usilují.“⁹

Tyto země se označují jako PTOM¹⁰ - „Pays et territoires d’outre-mer“ - „Zámořská země a území“ (překlad autorky), což je právní realita Evropské unie. Podle článku 182 smlouvy o Evropském společenství, jsou tato území charakterizována jako „mimoevropské země a území, která mají zvláštní vztah k Dánsku, Francii, Nizozemsku nebo Spojenému království.“

⁹ Zdroj Článek 182 Smlouvy o založení Evropského společenství převzatý z publikace Texty zákonů, Evropské dokumenty, C.H.Beck, Praha 2007, str. 34

¹⁰ V mé práci i v jiné literatuře se může objevit i pojem ZZÚ – zámořská země a území, což je český překlad nebo anglický výraz OCT – overseas countries and territories.

3. Politicko-geografická charakteristika

V této části práce bych chtěla obecně představit čtyři zámořská území, která jsem si vybrala tj. Guadeloupe, Francouzskou Guyanu, Réunion a Francouzskou Polynésii. Vycházela jsem převážně z publikace „L'outre-mer français“ (Doumenge J.P.), dále z publikace „Bonjour les DOM-TOM“ (Leprise H.), z francouzského portálu Ministerstva pro zámořské země a území Francie „www.outre-mer.gouv.fr“ a z internetových stránek Ministerstva zahraničních věcí ČR „www.mzv.cz“.

Každá země má své zajímavosti a specifika, ale my jakožto Evropané známe převážně země evropského charakteru. Bývalé kolonie Francie, čili dnešní zámořská území, jsou rozmístěny po celé zeměkouli, tudíž jsou velmi rozmanité a navzájem se od sebe a především od Francie liší. Nyní stručně uvedu jejich politicko-geografickou charakteristiku, která je z hlediska potenciálů pro mezinárodní obchod důležitá pro pochopení charakteru a odlišnosti těchto oblastí, dále také jejich specifických, protože se převážně jedná o země exotické a od evropského kontinentu velmi vzdálené, mohou tedy nabídnout naprosto odlišné potenciály, než třeba země, na které jsme zvyklí, a kde žijeme – země Evropy.

Z mnou vybraných čtyřech zámořských území mají tři status DROM a to – Guadeloupe, Francouzská Guyana a Réunion, proto bych nejprve chtěla shrnout, co je pro tento status společné. Jak uvádí oficiální portál zámořských území Francie¹¹, Guadeloupe, Réunion a Francouzská Guyana byly zákonem ustanoveny francouzskými zámořskými departmety 19. března roku 1946. Další ze společných znaků je také, že zde lze jako ve všech zámořských departmotech použít všechny národní legislativní texty, ty ale mohou být předmětem změn vyžadující jejich zvláštní postavení¹². Pak také jakožto francouzské zámořské departmety patří DROM do Evropské unie, v jejímž

¹¹ http://www.outre-mer.gouv.fr/?presentation-guyane.html&artpage=2#outil_sommaire_4 (7.března 2009)

¹² Čl. 73 aktuálního znění Ústavy Francouzské republiky

rámci tvoří ultra-periferní regiony. Díky tomuto statutu využívají zvláštních opatření uzpůsobujících komunitární právo specifickým odlišnostem těchto oblastí.¹³

¹³ http://www.outre-mer.gouv.fr/?presentation-guyane.html&artpage=2#outil_sommaire_4 (7.března 2009)

3.1. Guadeloupe

Úřední název:	Guadeloupe
Rozloha:	1702 km ²
Hlavní město:	Basse Terre
Počet obyvatel:	451 tisíc (2007)
Národnostní složení:	černoši mulati (90%), běloši (5%), Indové, Libanonci, Číňané
Úřední jazyk:	francouzština, další jazyk kreolština
Měna:	euro (EUR)
Vzdálenost od Paříže:	6700 km

Department Guadeloupe je rozdělen na 2 městské obvody¹⁴ – Basse-Terre a Pointe-à-Pitre a dále se dělí na 40 kantonů a 32 obcí. Guadeloupe je spravována Regionální radou a Radou departmentu. Na národní úrovni¹⁵ ji reprezentují 3 senátoři, 4 poslanci a 2 představitelé ekonomické a sociální rady. Francouzský stát zastupuje prefekt sídlící v Basse-Terre a podprefekt v Pointe-à-Pitre.¹⁶

Souostroví Guadeloupe geograficky patří do Střední Ameriky a nachází se v Karibském moři a je součástí souostroví Malých Antil. Je situováno přibližně 600 km severně od pobřeží Jižní Ameriky a cca 600 km východně od Dominikánské republiky. Toto souostroví se skládá z vnitrozemské Guadeloupe – na západě ostrov Basse-Terre a na východě Grande-Terre, které jsou odděleny úzkým kanálem. Dále ke Guadeloupe patří sousední souostroví Saintes, ostrovy La Désirade a Marie Galante a severní ostrovy Saint-Martin a Saint-Barthélemy.¹⁷

¹⁴ Přesný francouzský termín je arrondissement. (pozn. autorky)

¹⁵ Reprezentací na „národní úrovni“ je zde myšleno v metropolitní Francii a ve francouzské vládě, neboť tyto departmenty jsou součástí Francie a jsou na ní závislé. (pozn. autorky)

¹⁶ <http://www.outre-mer.gouv.fr/?presentation-guadeloupe.html> (8. března 2009)

¹⁷ Doumange, J.P.: L'outre-mer Francois, Armand Colin/HER, Paris 2000, str. 86-131

3.2. Francouzská Guyana

Úřední název:	Guyanne
Rozloha:	86 504 km ²
Hlavní město:	Cayenne
Počet obyvatel:	157 tisíc (2007)
Národnostní složení:	černoši a mulati (66%), běloši (12%), Indové, Číňané a Indiáni
Úřední jazyk:	francouzština, další jazyky kreolština a různé indiánské dialekty
Měna:	euro (EUR)
Vzdálenost od Paříže:	7 500 km

Tento department se skládá ze 2 městských obvodů – Cayenne et Saint-Laurent du Maroni, které se dále dělí na 19 kantonů a 22 obcí. Francouzská Guyana je spravována Regionální radou a Radou departmentu. Na národní úrovni ji zastupují 2 poslanci, 1 senátor a 1 ekonomický a sociální poradce. Francouzský stát zastupuje prefekt sídlící v Cayenne a podprefekt sídlící v Saint-Laurent du Maroni.¹⁸

Francouzská Guyana geograficky patří do Jižní Ameriky. Leží na jejím severovýchodě a jejími sousedními státy jsou Surinam na západě a Brazílie na východě. Na severu je ohraničena Atlantským oceánem, na východě řekou Oyapack, na západě řekou Maroni a na jihu její hranici s Brazílií lemuje hřbetní čára vod s povodím řeky Amazonky. Pobřeží Francouzské Guyany činí 300 km.

¹⁸ <http://www.outre-mer.gouv.fr/?presentation-guyane.html> (3. března 2009)

3.3. Réunion

Úřední název:	Réunion
Rozloha:	2 512 km ²
Hlavní město:	Saint Denis
Počet obyvatel:	706 000 (2007)
Národnostní složení:	Francouzi, Afričané, Pákistánci, Číňané, Indové
Úřední jazyk:	francouzština, další jazyk kreolština
Měna:	euro (EUR)

Réunion je francouzským zámořským departmentem, který je podřízen moci prefekta jmenovaného vládou. Réunion disponuje Regionální radou a Radou departmentu. Réunion se skládá z 24 obcí a 47 kantonů. V parlamentu je zastoupen 5 poslanci, 3 senátory a jedním poradcem v Ekonomické a sociální radě. Prefektura sídlí v Saint-Denis, dále v Réunionu fungují ještě 3 podprefektury – v Saint-Pierre, Saint-Paul a Saint- Benoît.

Geograficky řadíme Réunion k africkému kontinentu, nachází se v Indickém oceánu, 800 km od ostrova Madagaskar. Společně s ostrovem Mauricius a Rodrigues tvoří Réunion souostroví Maskarény. Jeho celková rozloha je 2 512 kilometrů čtverečných, je ohraničen 210 km dlouhým pobřežím, většinou nehostinným. Na západě ostrova se nachází pouze 25 km pláží s bílým pískem a 14 km s černým pískem. Ostrov prakticky nenabízí příhodné podmínky pro námořní dopravu, kromě zálivu Saint-Paul. Nejvyšší horou ostrova je Piton des Neiges měřící 3 069 metrů.

3.4. Francouzská Polynésie

Úřední název:	Polynésie française
Rozloha:	4 200 km ²
Hlavní město:	Papeete
Státní zřízení:	francouzské zámořské území ¹⁹
Počet obyvatel:	245 tisíc (2002)
Národnostní složení:	Polynésané (78%), Číňané (12,2%), Francouzi (9,8%)
Úřední jazyk:	francouzština, další jazyky tahitština
Měna:	CFP frank (XPF) ²⁰
Vzdálenost od Paříže:	17 000 km

Francouzská Polynésie má postavení zámořského území v rámci Francouzské republiky. V praxi je toto postavení však již pouze symbolické - Francouzská Polynésie je francouzským zámořským územím s autonomním statutem a vlastní vládou. Tento status jí byl udělen na základě ústavní změny roku 2003. Její nový status ještě více posílil její autonomii. Francouzská Polynésie je nyní označován jako „zámořské společenství“ COM a také jako „zámořská země uvnitř Francie“ POM²¹. Je svobodně spravována svými volenými zástupci a také místním referendem. „Francouzská Polynésie je zastoupena v parlamentu Francie a Ekonomické a sociální radě za podmínek stanovených ústavním zákonem.“²² V Polynésii je francouzský stát zastoupen vysokým komisařem Francie, který „dbá na národní zájmy, dodržování práv a mezinárodních závazků, veřejného pořádku a administrativní kontroly“²³. Hlavními politickými subjekty Francouzské Polynésie, vytvořené a upravené zvláštním

¹⁹ POM a COM, vysvětleno výše kapitola 2. Právní zakotvení zámořských území.

²⁰ CFP frank (francouzsky *franc des Colonies françaises du Pacifique*, česky *frank francouzských kolonií v Tichém oceánu*) je od prosince 1945 zákonnou měnou tří francouzských zámořských území v Pacifiku (Francouzská Polynésie, Wallis a Futuna a Nová Kaledonie), které společně tvoří měnovou unii: <http://www.123exp-business.com/t/04254153954/> (7. března 2009)

²¹ Informace převzatá z <http://www.tlfq.ulaval.ca/axl/Francophonie/dom-tom.htm> (8. března 2009)

²² Ústavní zákon č. 2004-192 z 27. února 2004 <http://www.assemblee.pf/internetdoc/texte/essentiel/Loi%20organique%202004-192.pdf> (9. března 2009)

²³ Tamtéž.

ustanovením, jsou prezident Polynésie, Polynésské shromáždění, vláda a ekonomická, sociální a kulturní rada.

Prezident je volen shromážděním. Zastupuje území, řídí činnost vlády a veřejné správy. V případě potřeby je prozatímně nahrazen místopředsedou.

Národní shromáždění Polynésie se skládá z 57 členů volených na 5 let všeobecnou přímou volbou.

Vláda Francouzské Polynésie se skládá se z ministrů jmenovaných na návrh prezidenta. Řídí politiku společenství a schází se k poradě ministrů.

Francouzská Polynésie se nachází v Tichém oceánu a skládá se přibližně ze 118 ostrovů sopečného nebo korálového původu. Tyto ostrovy pokrývají plochu asi 4 200 km² a jsou rozptýleny na ploše 2 500 000 km². Území Francouzské Polynésie se skládá z 5 souostroví a to ze Společenského souostroví, které se skládá z Návětrných ostrovů (Tahiti, Moorea a Tetiaroa) a Závětrných ostrovů (Raitea, Tahaa, Huahine, Bora Bora a Maupiti), souostroví Tuamotu (78 ostrovů a korálových ostrovů), souostroví Markézy (17 ostrovů), Gambierových ostrovů (20 vulkanických ostrovů) a Australského souostroví (početné drobné vulkanické ostrovy) a dále ještě z osamocených ostrovů Rapa a Marotiri. Toto seskupení souostroví sdružuje sopečné celky a největší korálový komplex na světě (Tuamotu). Největší ostrov je ten nejvýchodnější, což je Tahiti o rozloze 1 042 km² a se 155 tisíci obyvatel. Tahiti a sousední ostrov Moorea sdružují 74% populace z celkového území.

4. Světová obchodní politika

S mezinárodním obchodem je úzce spjata obchodní politika, proto jsem si dala za cíl v této kapitole se o ní podrobněji zmínit. Pro mou práci je především důležité vymezit nástroje světové obchodní politiky sloužící k liberalizaci zahraničního obchodu. V této kapitole jsem čerpala hlavně z oficiálních internetových stránek Světové obchodní organizace – www.wto.org, z internetových stránek Ministerstva průmyslu a obchodu www.mpo.cz a ze skript „Mezinárodní obchod“ vydaných Vysokou školou ekonomickou.

4.1. Vymezení pojmu obchodní politika

„Obchodní politika je souhrnem záměrů, strategií, zásad, opatření, nástrojů, smluv a institucí, jejichž prostřednictvím vlády států ovlivňují zahraničně obchodní vztahy podnikatelských subjektů a vnitřní ekonomický vývoj národního hospodářství. Obchodní politika slouží k dosažení předem vymezených cílů vlády v jednotlivých oblastech ekonomiky a jejím prostřednictvím se mohou nepřímo řešit problémy v obchodní bilanci státu, částečně také problémy s nezaměstnaností a inflací.“²⁴ Prostřednictvím obchodní politiky si také každý stát upravuje poměry na svém území, aby bylo dosaženo optimální ekonomické situace. V teorii obchodní politiky se rozlišují dva základní směry a to liberalismus a protekcionismus. V praxi platí, že se tyto dva směry nevyskytují ve své čisté podobě, ekonomika je většinou kompromisem mezi těmito dvěma.

Nyní je třeba v krátkosti vysvětlit principy těchto dvou směrů. Jak už z názvu plyne, liberalismus je v obchodní politice chápán jako volný svobodný obchod, kdy dochází k odstranění překážek obchodu, otevření všech sektorů vnitřního trhu zahraniční konkurenci a úplné odstranění přímých i nepřímých podpor státu ve všech oblastech ekonomiky.

²⁴ Kalínská, E. a kolektiv: Mezinárodní obchod, VŠE nakladatelství Oeconomica, Praha 2007, str. 54

Naopak protekcionismus, přeloženo do češtiny – ochranářství, funguje zcela opačně. Tento směr chrání domácí ekonomiku a domácí výrobce před vnějšími vlivy. Nástroje protekcionismu mohou být například cla, kvóty, dobrovolné vývozní restrikce, exportní subvence nebo různé veterinární, technické aj. normy.²⁵

Tomáš Pavelka, ve své publikaci „Makroekonomie“ uvádí, že pro mezinárodní obchod je výhodnější volný obchod, ovšem mnoho států volí raději protekcionistická opatření z důvodu ochrany domácích výrobců, zaměstnanosti, ochrany národních zájmů aj. Kdyby se však přistoupilo k celosvětovému volnému obchodu, přispělo by to pozitivně všem zemím. Proto existují snahy odstraňovat překážky v mezinárodním obchodu a v této souvislosti jsou nejznámější aktivity Světové obchodní organizace (WTO)²⁶

4.2. Světová obchodní organizace (WTO)

4.2.1. Základní informace

Před vznikem WTO existovala „Všeobecná dohoda o clech a obchodu (GATT)²⁷. Tato dohoda vznikla v roce 1947 jako výsledek poválečných vyjednávání o hospodářských otázkách. GATT neměla statut mezinárodní organizace, na rozdíl od WTO, ale mnohostranné dohody, tudíž i užší působnost. Jedním z hlavních důvodů pro vznik GATT byla snaha snížit překážky mezinárodního obchodu, aby došlo k jeho uvolnění po druhé světové válce.

WTO je globální instituce se sídlem ve švýcarské Ženevě. Jejím úkolem je vytvářet pravidla mezinárodního obchodu a zajistit dodržování těchto pravidel. Její vznik je výsledkem dlouholetého vyjednávání. Vznikla v roce 1994 dohodou o ustanovení mezinárodní organizace, která by dohlížela na mezinárodní obchod a všechny otázky s ním spojené. Stalo se tak během tzv. Uruguayského kola vyjednávání

²⁵ Pavelka, T.: Makroekonomie základní kurz, Melandrium, Praha 2007, str. 252

²⁶ WTO – Světová obchodní organizace, anglický název – World trade organization

²⁷ GATT – anglický název pro Všeobecnou dohodu o clech a obchodu – General Agreement on Tariffs and Trade http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/fact1_e.htm (8. března 2009)

v rámci Všeobecné dohody o clech a obchodu. WTO začala fungovat k 1. lednu 1995 a v současnosti jsou jejími členy 153²⁸ států.

4.2.2. Dohody uzavírané v rámci WTO

Právními texty závaznými pro všechny členy WTO jsou **mnohostranné dohody**, kterých je cca 60. Je to například dohoda GATT pokrývající spolupráci v oblasti obchodu s nezemědělským zbožím, pak Dohoda o zemědělství pokrývající oblast obchodu se zemědělským zbožím, dále dohoda GATS (Všeobecná dohoda o obchodu se službami) zahrnující oblast obchodu se službami a Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví. Dalšími typy dohod jsou texty, které se zabývají možnostmi přijetí ochranných opatření, stanovením pravidel obchodu, řešení sporů aj.

Tyto mnohostranné dohody jsou doplněny tzv. listinami koncesí obsahujícími závazné podmínky pro přístup na trh každého člena WTO. Pokud jde o oblast zboží, tam se jedná o stanovení celní ochrany a povolené míry exportních subvencí. V oblasti služeb jde o možnosti zahraničních dodavatelů obchodovat se službami.

Byly sjednány také dvě vícestranné dohody, jedna o obchodu s civilními letadly a druhá o vládních zakázkách. Smluvními stranami těchto dohod jsou na základě dobrovolnosti jen některé členské státy WTO.²⁹

4.2.3. Struktura a činnost WTO

„Založením WTO došlo k institucionálnímu zastřešení mnohostranného obchodního systému.“³⁰ Členy WTO jsou národní vlády, EU je samostatným členem, stejně jako vlády jejích jednotlivých států. Nejvyšší autoritou WTO je Ministerská konference, která se skládá ze zástupců všech členů WTO. Pak jsou zde tři pomocné orgány vykonávající každodenní práci WTO a to je Generální rada, Orgán pro řešení

²⁸ Stav ke dni 23.července 2008 podle http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/org6_e.htm (6. března 2009)

²⁹ <http://www.mpo.cz/dokument7894.html> (5. března 2009)

³⁰ Kalínská, E. a kolektiv: Mezinárodní obchod, VŠE nakladatelství Oeconomica, Praha 2007, str. 100

sporů, Orgán pro revizi obchodní politiky. Dále tvoří WTO komise a výbory jako například Výbor pro obchod zboží, Výbor pro obchod službami, Výbor pro obchodní aspekty práva duševního vlastnictví aj.

Hlavní náplní činnosti WTO je dohlížet a vynucovat realizaci dohod z Uruguayského kola, působit jako fórum pro trvalá jednání o obchodních a investičních pravidlech a řešit spory mezi členskými státy prostřednictvím orgánu pro urovnání sporů.

4.2.4. Základní principy fungování WTO a její cíle

Základním principem organizace je negociace a přijímání jakýkoliv rozhodnutí je výsledkem konsensu.³¹ Souhlasu všech členů podléhá vše, co je v organizaci nebo v souvislosti s mnohostranným obchodním systémem diskutováno, projednáváno či měněno. Organizace je rovněž mnohostranným fórem kde probíhají mnohostranné liberalizační negociace. Negociace o liberalizaci probíhají v časově ohraničených obdobích nazývajících se kola negociací. Tato kola mohou trvat i několik let. Současné kolo negociací trvá od roku 2001 a nazývá se Rozvojový program Doha.

Hlavním cílem WTO je liberalizace zahraničního obchodu. Při liberalizaci a vytváření pravidel obchodu jsou dodržovány základní principy, na kterých stojí organizace. Mezi ně patří zásada nediskriminace, zásada národního zacházení, což znamená, že v přístupu na trh není činěn rozdíl mezi domácími a zahraničními dodavateli, dále principy předvídatelnosti, stability a transparentnosti. Velmi důležitý je rozvojový princip, který je v současné době využíván pro podporu rozvojových a nejméně rozvinutých zemí.³²

Pokud jde o liberalizaci obchodu průmyslovým zbožím, v současné době se jedná o vzorci, podle kterého by všichni členové liberalizovali všechny celní sazby o stejné procento. Aby se zachoval respekt rozvojových aspektů, tak by toto procento mělo být

³¹ Hlasovat se může jen v několika vymezených oblastech, např. o rozpočtu organizace nebo přístupu nových členů, kde má pak význam kvalifikovaná většina členů. Kalínská, E. a kolektiv: Mezinárodní obchod, VŠE nakladatelství Oeconomica, Praha 2007, str. 100

³² <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/pravni-prostredi-celni-problematika/zakladni-informace-k-wto-a-dda/1000487/39073/> (11. Března 2009)

vyšší pro vyspělé státy a nižší pro rozvojové. Cílem tohoto jednání je dosáhnout co nejvyšší míry závaznosti celních sazeb, aby byla umožněna vyšší předvídatelnost obchodu.

V liberalizaci přístupu na zemědělské trhy je postup stejný a zároveň se také jedná o způsobu snížení podpor do zemědělství a to jak domácích tak i vývozních.

V liberalizaci služeb státy nejprve určí své požadavky na otevření konkrétních zahraničních trhů a na to dostanou odpověď ve formě nabídky. Nabídka může buď kladně odpovědět na požadavky nebo jen odpovědět do určité míry či může trh otevřít ve větší míře. Členové nemají povinnost se těchto jednání účastnit v případě, že nemají zájem o přístup na zahraniční trhy a nechtějí otevírat své trhy.

4.2.5. WTO a zámořská území Francie

Zámořská území Francie jsou součástí Francie, tudíž pod její záštitou patří i do WTO. Jak zámořské departmenty (DROM), tak zámořská společenství (COM), podléhají v rámci WTO tzv. RTA (Regional trade agreements)³³ – Regionálním obchodním dohodám. Zámořské departmenty podléhají RTA uzavřeným s Evropským společenstvím, neboť jsou součástí tohoto společenství (vysvětleno níže v kapitole 5.5.1.) a zámořská společenství COM podléhají RTA uzavřených se zámořskými zeměmi a územími, která jsou k Evropské unii pouze přidružená.³⁴

³³ RTA se v posledních letech stali převládajícím prvkem v mnohostranném obchodním systému. Až do prosince 2008 jich bylo uzavřeno 421. http://www.wto.org/french/tratop_f/region_f/region_f.htm (5. dubna 2009)

³⁴ Přehled těchto dohod na http://www.wto.org/english/tratop_e/region_e/region_areagroup_e.htm (5. dubna 2009)

5. Společná obchodní politika EU

V této kapitole budu pojednávat o společné obchodní politice Evropské unie, protože i její zásady jsou důležité pro obchodování zámořských území Francie. V této části práce jsem čerpala převážně ze skript „Mezinárodní obchod“ vydaných Vysokou školou ekonomickou, dále pak z publikace „Společná obchodní politika Evropské unie“ vydané Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR v roce 2005, z internetových stránek www.business.info a ze Smlouvy o založení Evropského společenství.

5.1. Vymezení pojmu společná obchodní politika EU a jejích principů

Evropská unie je podle mezinárodních pravidel obchodu celní unií a ve vztahu ke třetím zemím uplatňuje jednotné úpravy obchodních vztahů, závazné pro všechny členské státy.³⁵ Obchodní politika, která se aplikuje ve vztahu ke třetím zemím je politikou společnou a závaznou pro všechny členy EU. Z této definice lze odvodit, že působnost národních států je v této oblasti přenesena na příslušné orgány ES. Tato působnost je vymezena především v článku 133 Smlouvy o založení Evropského společenství v Hlavě IX. Společná obchodní politika.

„Společná obchodní politika je liberální politika, která umožňuje Evropskému společenství hájit své zájmy a představy o mezinárodním obchodu. Dále také spoluvytváří podnikatelské prostředí jak v EU, tak také za jejími hranicemi.“³⁶ Rámec společné obchodní politiky EU je tvořen především mnohostranným obchodním systémem, který zastupuje Světová obchodní organizace (WTO) a příslušnými dohodami, jež WTO zastřešuje. Evropská unie je členem WTO a podporuje systém pravidel WTO. Dále také pod záštitou společné obchodní politiky jsou rozvíjeny i bilaterální obchodní vztahy, založené zejména na bázi preferenčních obchodních dohod a regionálních iniciativ. V rámci spravedlivé hospodářské soutěže rovněž otevírá

³⁵ Společná obchodní politika, publikace vydaná Ministerstvem průmyslu a obchodu, 2005, ke shlédnutí na <http://www.mpo.cz/dokument7754.html> (10. dubna 2009)

³⁶ Kalínská, E. a kolektiv: Mezinárodní obchod, VŠE nakladatelství Oeconomica, Praha 2007, str. 84

konkurenci přístup na trh EU. Zároveň zajišťuje další prostor pro expanzi podniků z EU na zahraniční (třetí) trhy. Je vytvářena jednotně, podle jednotných zásad, a je založena na principech volného vývozu a volného spravedlivého dovozu. Podpora pronikání subjektů EU na zahraniční trhy je založena na prosazení liberalizace, sjednání preferenčního přístupu a na odstraňování zahraničních obchodních překážek.

5.2. Právní základ společné obchodní politiky

Právním základem společné obchodní politiky EU je Smlouva o Evropském společenství, konkrétně článek 133. Z pohledu mezinárodního je společná obchodní politika EU a její zásady, principy a opatření, založena na dohodách WTO a obchodních dohodách nebo dohodách s obchodními aspekty sjednanými mezi ES a třetími zeměmi.

Společná obchodní politika EU spočívá na dvou pilířích. Prvním jsou pravidla mnohostranného obchodního systému, druhým unijní ujednání.

Z hlediska pravidel mnohostranného obchodního systému je ES celní unií, uvnitř které je vytvořeno jedno celní území, jsou odstraněna vnitřní cla a jsou uplatňovány stejné celní sazby vůči třetím zemím.

Pokud jde o hledisko smluv uzavřených v rámci EU, ES je integračním seskupením na vyšší úrovni, než je celní unie. Základním principem tohoto seskupení je vytvoření jednotného vnitřního trhu zaručující čtyři svobody.³⁷

Propojení principů mnohostranného obchodního systému a unijních zásad jednotného vnitřního trhu je vyjádřeno ve společné obchodní politice EU.

5.3. Cíle společné obchodní politiky

Cíle společné obchodní politiky byly upřesněny v roce 2004, při příležitosti zformování nového složení Evropské komise. Cíle vymezují především: „Podporu prosperity, sociální spravedlnosti a udržitelného rozvoje prostřednictvím otevřeného

³⁷ Tyto 4 svobody jsou volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu (čl. 3/1 (c) a čl. 14 SES), Svoboda, P.: Úvod do evropského práva, C.H. Beck, Praha 2007, str. 149

obchodu založeného na pravidlech, včetně smírného řešení obchodních sporů. Základním principem společné obchodní politiky je otevírání zahraničních trhů pro podniky ze zemí EU.³⁸ K dosažení těchto cílů slouží nástroje společné obchodní politiky EU, které jsou popsány v následující kapitole.

5.4. Nástroje společné obchodní politiky EU

Jedním ze základních nástrojů společné obchodní politiky je celní kodex (nařízení ES 2913/92, v novelizovaném znění) a dále také celní sazebník, který na něj navazuje.

Celní kodex – obsahuje celní předpisy, které se jednotně aplikují na celním území ES. Tyto celní předpisy se týkají práv a povinností osob spojených s celním řízením, pravidel pro jednotný celní sazebník, stanovení preferenčního původu, celního ohodnocení a celního určení zboží a podmínek pro celní režim.

Celní sazebník EU – vychází z Harmonizovaného systému Světové celní organizace, obsahuje kombinovanou nomenklaturu zboží, celní sazby a další podklady pro vyměřování cel, preferenční sazby obsažené v dohodách. Tyto dohody uzavřelo ES s některými zeměmi nebo skupinami zemí a upravují poskytování preferenčního sazebního zacházení. Dále také celní sazebník obsahuje preferenční sazby přijaté jednostranně vůči některým zemím, skupinám nebo územím, suspenzi tarifů³⁹ a další sazební opatření vyplývající z jiných právních předpisů ES.

Každá členská země uplatňuje jednotné celní sazby, pokud jde o obchod s třetími zeměmi. Celní sazby obsažené v celním sazebníku EU se opírají o výsledky mnohostranných liberalizačních jednání v rámci Uruguayského kola⁴⁰ a na sjednaných nebo jednostranných preferenčních režimech. Celní sazby nelze překročit, jsou brány jako neporušitelný limit vyplývající ze závazků vůči členům WTO.

³⁸ Kalínská, E. a kolektiv: Mezinárodní obchod, VŠE nakladatelství Oeconomica, Praha 2007, str. 85

³⁹ Tzv. autonomní pozastavovací opatření poskytující snížení dovozního cla nebo osvobození od něj u některého zboží), Kalínská, E. a kolektiv: Mezinárodní obchod, VŠE nakladatelství Oeconomica, Praha 2007, str. 88

⁴⁰ Vyjednávací kolo v rámci GATT viz. Kapitola 4. Světová obchodní organizace

Společná obchodní politika rovněž používá i další nástroje na jinou než celní ochranu vnitřního trhu. Tyto nástroje poskytují ochranu proti nepoctivému obchodu nebo proti negativním dopadům velkého množství dovozu určité položky. Nejvýznamnější jsou antidumping a vyrovnávací opatření. Pravidla pro jejich použití jsou odvozena od pravidel mnohostranného obchodního systému. Uvalením těchto opatření dochází k dočasnému zhoršení přístupu dovozu na trh EU, a to pouze určitého dovozu z určité země nebo od určitého dodavatele. Dále mohou být použity také jiné nástroje řadící se také do této skupiny. Jedná se například o ochranná opatření, automatické dovozní licence, nástroje podporující vstup na třetí trhy aj.

5.5. Obchodní vztahy EU a zámořských území Francie

Dříve než se budu podrobněji zabývat obchodními vztahy Evropské unie a zámořských území Francie, je třeba definovat území Evropské unie.⁴¹ Území Evropské unie je definováno v článku 299 konsolidované verze Smlouvy o založení Evropského společenství. Země, které patří do EU, se nenacházejí jen na evropském kontinentu, území EU sahá daleko za jeho hranice. Je to hlavně díky různým dohodám a specifickým vztahům členů EU a jiných zemí vyplývajících zejména z jejich mezinárodních vztahů v minulosti. Nyní mám na mysli především bývalé koloniální mocnosti a jejich kolonie získané již v dobách objevování nových kontinentů, tj. již v 15. století.

Co se týká Francie a jejích zámořských území, tak je vztah Evropské unie a těchto území dvojího typu a to podle jejich statusu. V případě území DROM, což je tedy Guadeloupe, Martinique, Francouzská Guyana a Réunion, můžeme mluvit o tom, že tato území jsou součástí Evropské unie pod záštitou Francie a vztahuje se na ně Smlouva o založení Evropského společenství. Tato území jsou ve vnitropolitickém uspořádání součástí Francie, tudíž jsou také součástí EU. Jinak je tomu naopak u zámořských území s větší autonomií, tedy u současných POM a COM, což je Francouzská Polynésie, Nová Kaledonie, Mayotte, Francouzská jižní a arktická území, Wallis a Futuna, St. Pierre a Miquelon. Tato území netvoří součást Evropské unie, jsou

⁴¹ Více také na mapě Evropské unie, kde je možné názorně vidět geografické území Evropské unie a všechny státy a území, které do EU patří. Viz. Příloha č. 3.

však ústavně svázány s Francií a proto mají zvláštní vztahy s EU, jsou k ní přidruženy a podléhají tzv. asociačním dohodám. Nyní je třeba podrobně vysvětlit rozdíly mezi zámořskými územími, které patří do Evropské unie a mezi těmi, které jsou k ní pouze přidruženy.

5.5.1. Zámořská území patřící do EU

Jednoduchá definice toho, které země jsou součástí EU, je ta, že součástí jsou pouze ta zámořská území, která jsou i ve vnitropolitickém uspořádání součástí některé členské země. Definice území patřících do EU se nachází v konsolidované verzi Smlouvy o založení Evropského společenství v části šesté v článku 299. „Ustanovení této smlouvy se vztahují na francouzské zámořské departmenty, Azory, Madeiru a Kanárské ostrovy“⁴². Z francouzských zámořských území se jedná již o zmíněné DROM. I tato všechna vzdálená a většinou ostrovní území jsou tedy součástí Evropské unie, kde se také aplikují unijní pravidla. To znamená, že se zde například platí eurem, nebo pro cesty na tato území je možné použít platný občanský průkaz. Tato smlouva vymezuje jak pevninské území členských států, tak také dále stanovuje, že s ohledem na vzdálenost a povětšinou ostrovní povahu těchto území, jejich menší rozlohu, složitý povrch, hospodářskou závislost na malém množství produktů a s přihlédnutím i k některým dalším zvláštním znakům těchto zeměpisných oblastí, může Rada přijímat speciální opatření použitelná pro tato území. Tato zvláštní opatření jsou zaměřená zejména na „vytvoření podmínek pro uplatnění této smlouvy“⁴³ a mohou se týkat „celní a obchodní politiky, daňové a rozpočtové politiky, svobodných pásem, zemědělské politiky, politiky rybolovu, podmínek pro zásobování surovinami a základním spotřebním zbožím, státní podpory, podmínek přístupu ke strukturálním fondům a horizontálním programům Společenství.“

⁴² Citace ze Smlouvy o založení Evropského společenství, Část šestá, Ustanovení obecná a závěrečná, článek 299, převzato z publikace Texty zákonů, Evropské dokumenty, C.H.Beck, Praha 2007, str. 51

⁴³ Smlouva o založení Evropského společenství, Část šestá, článek 299 převzato z publikace Texty zákonů, Evropské dokumenty, C.H.Beck, Praha 2007, str. 51

5.5.2. Zámořská území přidružená k EU

Ostatní zámořská území netvoří součást Evropské unie, proto v nich neplatí unijní pravidla. Jsou však ústavně svázány s některými ze čtyř členských států unie a to buď s Dánskem, Francií, Nizozemskem nebo Velkou Británií. Tato území⁴⁴ mají již od počátku, tedy již od založení Evropského hospodářského společenství (1957), zvláštní vztahy s EU. Již v roce 1958 byly smlouvou o ES přidruženy k ES s cílem podpořit jejich hospodářství a sociální rozvoj. Důvodem přidružení jsou bývalé koloniální vazby mezi zeměmi. Tato území jsou definovaná v konsolidované verzi Smlouvy o založení Evropského společenství, v části čtvrté v článku 182 a jsou označovány jako „zámořské země a území Evropské unie“. (Dále jen ZZÚ).

Dalším účelem tohoto přidružení je také „navazovat těsné hospodářské vztahy mezi těmito územími a Společenstvím jako celkem“⁴⁵. Má také napomáhat efektivnímu zapojení těchto území do celosvětového hospodářství i rozvoji jejich obchodu zbožím a službami na regionálním a světovém trhu a postupnému zmenšování, předcházení a vymýcení chudoby.

Evropská unie poskytuje bezcelní zacházení pro všechny výrobky původem v ZZÚ na nerekipročním základě již od roku 1963 a má možnost aplikovat za vymezených podmínek i ochranná opatření. Specifickým prvkem obchodních ustanovení je reexport nepůvodních výrobků ve volném oběhu v ZZÚ. Při splnění stanovených podmínek mohou i takovéto výrobky získat volný přístup do EU. Tento existující režim by měl být v platnosti do roku 2011.⁴⁶

Podmínky spolupráce ES a ZZÚ, jsou upraveny převážně v Rozhodnutí Rady Evropské unie vydaného 27. listopadu 2001 a publikovaného v Úředním věstníku č. 314

⁴⁴ Overseas Countries and Territories, OCT (česky ZZÚ – zámořská země a území), Jsou charakterizovány jako země závislé na Dánsku, Nizozemí, Francii a Velké Británii. Jendá se o 20 zemí: Grónsko, Nová Kaledonie, Francouzská Polynésie, Francouzská jižní a antarktická území, Wallis a Futuna, Mayotte, St Pierre a Miquelon, Saint-Martin, Saint-Barthélemy, Aruba, Nizozemské Antily, anguilla, Kajmanské ostrovy, Falklandy, Jižní Georgie a Jižní Sandwichovy ostrovy, Montserrat, Pitcairn, Svatá Helena, Britské antarktické území, Britské teritorium v Indickém oceánu, Turcs a Caicos, Britské Panenské ostrovy a Bermudy. Emílie Kalínská, Ludmila Štěrbová a kolektiv, Mezinárodní obchod, VŠE – Nakladatelství Oeconomica, Praha 2007, str. 92

⁴⁵ Smlouva o založení Evropského společenství, Část čtvrtá, Přidružení zámořských zemí a území, článek 182, citace z publikace Texty zákonů, Evropské dokumenty, C.H.Beck, Praha 2007, str. 34,

⁴⁶ Kalínská, E. a kolektiv, Mezinárodní obchod, VŠE, Nakladatelství Oeconomica, Praha 2007, str. 93

30. listopadu 2001. Zde se uvádí, že přidružené zámořské země a území, nejsou třetími zeměmi a nejsou součástí jednotného trhu, přesto však musí plnit povinnosti uvalené na třetí země, co se týče obchodu, zvláště pravidel původu, dále také hygienické a rostlinolékařské normy a bezpečnostní opatření.

Pokud jde o cla, pro produkty pocházející ze ZZÚ je stanoven bezcelní přístup, což je pro ně výhoda plynoucí z tohoto přidružení. Produkty, pocházejícími ze ZZÚ, čili původními produkty, se míní „produkty zcela získané v ZZÚ nebo produkty získané v ZZÚ, s použitím materiálů, které tam zcela nebyly získány, za předpokladu, že tyto materiály byly v ZZÚ dostatečně zpracovány nebo opracovány“. Co se týče množstevních opatření nebo opatření s rovnocenným účinkem, tak Společenství neuplatňuje na dovoz produktů ze ZZÚ žádná taková opatření, pokud se nejedná o případy, kdy by dovoz produktů ze ZZÚ mohl nějakým způsobem ohrozit veřejný pořádek, zdraví nebo život lidí apod. V těchto případech by pak společenství mohlo využít zákazů či omezení dovozu. Naopak ZZÚ mohou přijímat opatření, pomocí kterých, s ohledem na současné potřeby jejich rozvoje, mohou orgány ZZÚ zavést taková cla nebo množstevní omezení na dovoz produktů pocházejících ze Společenství, která považují za nezbytná.

Pokud jde o finanční pomoc poskytovanou ES ZZÚ, tak ta je poskytována s ohledem na potřeby a hospodářskou výkonnost ZZÚ. Je také poskytována podle určitých kritérií jako jsou hospodářské a fyzické poměry ZZÚ, využití minulých přidělů, korektní daňová politika, odhadovaná schopnost absorpce přidělů atd. Zvláštní finanční zacházení je poskytováno nejméně rozvinutým ZZÚ (jako jsou Saint Pierre a Miquelon, Mayotte atd.)⁴⁷ ZZÚ využívají rovněž tzv. „dodatečné podpory“ v případě výkyvů příjmů z vývozu. Tato podpora je poskytována s cílem zmírnit nepříznivé účinky všech krátkodobých příjmů z vývozu, zejména v zemědělském a těžebním odvětví. Tyto nepříznivé účinky by mohly ohrozit dosažení rozvojových cílů ZZÚ.

Úřední věstník EU č. 314 z 30. listopadu roku 2001 s Rozhodnutím Rady z 27. listopadu 2001 dále uvádí, že spolupráce ES a ZZÚ je založena na podpoře odvětvových politik a strategiích v různých oblastech jako je například zemědělství,

⁴⁷ Podrobný přehled ZZÚ považovaných za nejméně rozvinuté je uveden v příloze I.B Úředního věstníku EU č. 314 z 30.11. 2001

lesnictví, rybníkářství, rozvoj venkova, průmysl, energetika, doprava, bankovní a finanční služby, komunikace aj.⁴⁸ Z těchto oblastí jsem vybrala dvě důležité pro účel mé práce a to podporu rozvoje obchodu a cestovního ruchu.

Pokud jde o rozvoj obchodu, společenství provádí opatření pro vývoj obchodu ve všech etapách, až ke konečné distribuci produktu. Účelem těchto opatření je zajistit, aby se ZZÚ mohly za co nejvýhodnějších podmínek prosadit na trzích Společenství a trzích domácích, subregionálních, regionálních a mezinárodních.

Společenství také podporuje rozvoj cestovního ruchu v ZZÚ. Cílem je podpora úsilí orgánů ZZÚ získat maximální prospěch z místního, regionálního a mezinárodního cestovního ruchu s ohledem na vliv cestovního ruchu na hospodářský rozvoj. Rovněž také podpora soukromých finančních toků ze Společenství a jiných zdrojů do rozvoje cestovního ruchu v ZZÚ.

⁴⁸ Podrobný přehled je uveden v Úředním věstníku EU č. 314 z 30.11. 2001 v Části druhé, Oblasti spolupráce ZZÚ a ES, článek 10, kde je publikováno Rozhodnutí Rady ze dne 27. Listopadu 2001 o přidružení zámořských zemí a území k Evropskému společenství <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2001:314:0001:01:CS:HTML> (27. března 2009)

6. Ekonomická charakteristika jednotlivých zámořských území a zhodnocení jejich potenciálů pro mezinárodní obchod

Tuto kapitolu považuji za hlavní část celé práce. Nejprve uvádí čtyři základní makroekonomické ukazatele vývoje ekonomiky a to HDP, průměrnou míru inflace, míru nezaměstnanosti a saldo obchodní bilance za účelem zhodnocení vyspělosti ekonomiky vybraných území. Dále má za úkol podrobně charakterizovat jednotlivá významná odvětví ekonomiky jednotlivých území a to zemědělství, průmysl, cestovní ruch a služby a zahraniční obchod. Při jejich popisování bude kladen důraz na možné potenciály pro mezinárodní obchod a na konci každé podkapitoly budou potenciály zhodnoceny. V této části jsem čerpala převážně z Národního institutu statistik a ekonomických studií Francie (INSEE), z internetových stránek Ministerstva pro zámořská území Francie (www.outre-mer.gouv.fr), z portálu Ministerstva zahraničních věcí Francie (www.diplomatie.gouv.fr), z výročních zpráv vydaných příslušnými statistickými úřady zámořských území či francouzskou vládou a týkajících se dané problematiky aj.

6.1. Guadeloupe

6.1.1. Makroekonomické ukazatele⁴⁹

HDP (v eurech na 1 obyvatele):	17 400 (2007)
Průměrná míra inflace :	1,4% (2007)
Míra nezaměstnanosti :	22, 0 % (2007)
Zahraněční obchod (v milionech eur) :	Import zboží : 2201,0 (2007)
	Export zboží : 136,0 (2007)
	Saldo obchodní bilance : -2065,0 (2007)

HDP Guadeloupe v přepočtu na jednoho obyvatele čítá 17 400 eur (přibližně polovina HDP Francie), což je, v porovnání s Francií, nízká hodnota. Ovšem vzhledem k tomu, že se Guadeloupe orientuje především na cestovní ruch a zemědělství, je tento výsledek velmi dobrý.

Co se týče míry inflace, již dlouhodobě má Guadeloupe nízkou míru inflace pohybující se okolo 1, 4 – 3%, což je pravděpodobně výsledkem vhodné měnové politiky Francie.

Nezaměstnanost o hodnotě 22% je vysoká, pokud ji srovnáváme s nezaměstnaností vyspělých zemí. Ve srovnání se zeměmi, které se orientují na zemědělství, je odpovídající a nijak vysoká.

Dovoz zboží výrazně převažuje vývoz zboží, protože Guadeloupe není producentem žádné světově významné komodity, naopak je příjemcem zboží, které je na místní trhy dováženo převážně z Francie a zemí EU.

⁴⁹ http://www.insee.fr/fr/themes/document.asp?reg_id=26&ref_id=13768 (16.dubna 2009) a <http://www.iedom.fr/doc/RA2007p128.pdf> (17. dubna 2009)

6.1.1. Hospodářství Guadeloupe – úvod

Hospodářství Guadeloupe spočívá na zemědělském sektoru, z něhož hlavními odvětvími je banánová produkce a výroba cukrové třtiny a rumu. Z chovu převažuje chov skotu a koz. Menší význam je přikládán i rybolovu. Průmyslové podniky jsou tradičně zaměřeny na zpracování cukru a rumu. Další důležitá odvětví průmyslu jsou papírenský průmysl, tiskařský, metalurgie a zpracování kovů. Důležitou položkou v ekonomice Guadeloupe je i cestovní ruch.

6.1.3. Zemědělství

Zemědělství je významným hospodářským odvětvím Guadeloupe. Zemědělství zaměstnává 12% ekonomicky aktivního obyvatelstva a zemědělské plochy pokrývají třetinu rozlohy ostrova. Do HDP ostrova přispívá 6%. Nejdůležitějšími odvětvími zemědělství je banánová produkce a výroba cukrové třtiny a rumu.⁵⁰

Prvořadým vývozním produktem jsou banány. V roce 2007 jejich sklizeň zaznamenala mírný pokles. Tento úbytek je možné přičíst škodám způsobených cyklonou DEAN, ale také průběžnému snižování produkce, které je výsledkem reformy Společné organizace trhů (OCM – Organisation Commune des Marchés) snažící se o změnu zemědělského sektoru.⁵¹

Pěstování cukrové třtiny představuje druhou nejdůležitější zemědělskou činnost. Továrny Gardel (v Grande-Terre) a Grande-Anse (v Marie-Galante) rozmělnily v roce 2007 přibližně 732 000 tun cukrové třtiny, z které vyrobili 80 210 tun cukru. Tento výsledek je hodnocen jako výjimečný a za posledních 27 let rekordní a je připisován příznivým klimatickým podmínkám sezóny 2007.⁵² V letošním roce 2009 doporučené ceny cukru budou muset poklesnout o 36%, aby se podřídili rozhodnutí Světové obchodní organizace. Toto rozhodnutí vychází ze stížností světových výrobců cukru.⁵³

⁵⁰ http://agreste.agriculture.gouv.fr/region_5/guadeloupe_146/index.html (18.dubna 2009)

⁵¹ <http://www.outre-mer.gouv.fr/?economie-guadeloupe.html> (18.dubna 2009)

⁵² http://www.iedom.fr/doc/RA2007_Guadeloupe.pdf (18. dubna 2009)

⁵³ <http://www.outre-mer.gouv.fr/?economie-guadeloupe.html> (19. dubna 2009)

Třetí nejdůležitější vývozní produkt departmentu Guadeloupe je rum.

Významným vývozním artiklem rostlinné produkce jsou i melouny. Zvýšení vývozu melounů však neustále překáží nízká úroveň letecké dopravy Guadeloupe a rozvoji jejich pěstování také nízká úroveň vzdělání zemědělců, velké klimatické rozdíly aj.⁵⁴

Chov uspokojuje jen 11, 9% místní spotřeby masa. V první řadě převládá chov skotu, dále chov koz, významný je i chov prasat a ovcí. Rybolov pokrývá pouze místní potřeby obyvatel.

6.1.4. Průmysl

Průmyslový sektor zaměstnává kolem 10% ekonomicky aktivních obyvatel. Průmyslové podniky současných právních forem jsou v Guadeloupe relativně mladé a to i v tradičních odvětvích jako je zpracování cukru a rumu. Pro průmyslový sektor Guadeloupe povětšinou jsou typické malé podniky. Do jejich kapitálu ve velké míře přispívají místní investoři. Většina z nich je činná v sektoru stavebních prací. Dalšími odvětvími, která zaznamenala mezi lety 1995 – 2006 pokrok, jsou papírenský průmysl, tiskařský, výroba strojů a vybavení a metalurgie. Co se týče podniků průmyslových odvětví, jako jsou zpracování kaučuku či plastů, textilní průmysl a další manufakturní průmysly, jejich počet poklesl. Potravinářský průmysl pokrývá také značnou část průmyslového sektoru. Naopak nejmenší význam má průmysl energetický a automobilový.⁵⁵

⁵⁴

http://www.cr-guadeloupe.fr/economie/?ARB_N_ID=701&ARB_N_S=713&ART_N_ID=1187#ENCRE1187 (18. dubna 2009)

⁵⁵ http://www.insee.fr/fr/insee_regions/guadeloupe/themes/TER/ter2007/TER_2007_17_ga.pdf (15. dubna 2009)

<http://www.outre-mer.gouv.fr/?economie-guadeloupe.html> (15. dubna 2009)

6.1.5. Cestovní ruch a služby

Terciální sektor, sektor služeb, zaznamenal v posledních letech na ostrově Guadeloupe značný vzrůst. Tento sektor je rovněž převažujícím sektorem v ekonomice Guadeloupe. V současné době zaměstnává 6 aktivních obyvatel z 10 (76%) a 73% podniků je soustředěno v tomto sektoru. Z toho 1/3 jsou hotely a restaurace.⁵⁶

Cestovní ruch tvoří důležitou složku ekonomiky Guadeloupe. K výraznému rozvoji cestovního ruchu ostrova Guadeloupe došlo v 90. letech 20. století. Kolem roku 2000 však došlo k jeho poklesu. Tento pokles můžeme přičítat více faktorům, a to například událostem 11. září 2001, konkurenci sousedních ostrovů i ekonomické krizi. Reakcí na tuto situaci bylo například založení Výboru cestovního ruchu Guadeloupe, klasifikace hotelových služeb, expanze letecké společnosti „Air Caraïbes“ atd. Výsledky těchto aktivit byly patrné již v roce 2003, kdy došlo ke zvýšení počtu turistů, kteří navštívili Guadeloupe, o 4% oproti roku 2001. (650 000 oproti 623 000). Výsledky z roku 2007 rovněž vykazují dobrou orientaci tohoto sektoru. V roce 2007 navštívilo Guadeloupe 1 milion turistů. 92% z nich bylo francouzské národnosti, další významnou položkou jsou turisté z Belgie a Itálie. Jejich útrata v tomto roce dosáhla 400 milionů eur. V současné době tedy cestovní ruch představuje významnou složku ekonomiky Guadeloupe, 10 % přispívá k HDP tohoto ostrova. Letecká doprava vzrostla hlavně díky rozvoji tranzitního cestovního ruchu. K rozvoji cestovního ruchu rovněž přispěla klasifikace hotelů. Kromě klasické rekreace láká turisty i ekoturistika⁵⁷, která se na Guadeloupe v posledních letech velmi rozvinula, dále pak sportovní cestovní ruch a lázeňství.⁵⁸

⁵⁶ http://www.guadeloupe-informations.com/rubrique.php?id_rubrique=31 (16. dubna 2009)

⁵⁷ Ekoturistika znamená „zodpovědné cestování do přírodních oblastí, které chrání životní prostředí a zlepšuje blahobyt místních obyvatel“. „Jde o propojení ochrany přírody, místních komunit a udržitelného turismu“ (Mezinárodní ekoturistická asociace, TIES, web: <http://www.ecotourism.org>) (18. dubna 2009)

⁵⁸ <http://www.outre-mer.gouv.fr/?economie-guadeloupe.html> (17. dubna 2009)

http://www.guadeloupe-informations.com/article.php?id_article=94 (17. dubna 2009)

6.1.6. Zahraniční obchod Guadeloupe

Jak je patrné již ze salda obchodní bilance Guadeloupe (viz. tabulka výše podkapitola 6.1.1.), zahraniční obchod ostrova je nevyvážený. Podle „Národního institutu statistik a ekonomických studií“ Francie (INSEE), vývozy zaznamenaly v roce 2006 mírné zvýšení, ovšem dovozy stále výrazně převažují nad vývozy. Obchodní deficit představuje přibližně 2 miliardy eur. Hlavními exportním partnerem Guadeloupe je Francie (odebírá přibližně 55% vývozu Guadeloupe), dále je to Martinique (30%), Evropa (3%), Francouzská Guyana (2,9%), Karibské země (2%) a USA (1,2%). Francie poptává zemědělské a potravinářské produkty. 50% vývozu Guadeloupe tvoří dohromady banány (25%), cukr (15%), rum (5%) a melouny (3%). Pokud jde o import, hlavním obchodním partnerem je také Francie (60%) a zbytek Evropské unie. Velká část importu jde také z Karibských zemí, konkrétně z Trinidadu a Tobago (3%), odkud Guadeloupe získává ropu. Importy se týkají všech ekonomických sektorů, Guadeloupe poptává hlavně spotřební zboží, dále potravinářské produkty, energii, a produkty automobilového průmyslu.⁵⁹

6.1.7. Zhodnocení potenciálů Guadeloupe pro mezinárodní obchod

Z charakteristiky zemědělství, průmyslu, terciálního sektoru a mezinárodního obchodu můžeme vidět, že ač Guadeloupe nepatří k vysoce rozvinutým zemím, co do potenciálů, které by mohla využít k mezinárodnímu obchodování, má rozhodně co nabídnout. Nejvýznamnějšími produkty pro obchodování jsou banány, cukrová třtina, rum a melouny. S těmito produkty zemědělství také Guadeloupe nejvíce obchoduje. Tyto produkty jsou ve světě poměrně poptávané, takže Guadeloupe má možnost obchodováním s těmito artikly přispívat k rozvoji své ekonomiky. Ovšem jedná se o produkty, které jsou sezónní a rychle se kazí, takže obchod s těmito artikly je do jisté míry omezen. Co se týče obchodních partnerů Guadeloupe, velkou převahu má

⁵⁹ číselné údaje jsou z roku 2006 podle INSEE http://www.insee.fr/fr/insee_regions/guadeloupe/themes/TER/ter2007/TER_2007_12_ga.pdf (16. dubna 2009)
Další informace také http://www.guadeloupe-informations.com/article.php?id_article=95 (16. dubna 2009)

Francie a Evropská unie. Důvodem této převahy je to, že Guadeloupe vlastně patří k Francii, tudíž nemusí Francie platit žádná cla, když kupuje výrobky z Guadeloupe a u Evropské unie je tomu obdobně, neboť Guadeloupe je součástí Evropské unie, tudíž i společného trhu.

Jedním z důvodů, proč Guadeloupe nemůže rozvíjet ještě více svou ekonomiku skrze potenciály pro mezinárodní obchod, je její konkurence. Tuto konkurenci představují její sousední státy a ostatní státy Karibského moře, které disponují obdobnými potenciály a některé z nich mohou k obchodování nabídnout i například ropu či jiné energetické suroviny. Změnit tuto skutečnost není v současné době v moci Guadeloupe. To co ovšem není, dle mého názoru, ještě dostatečně využívané, je potenciál pro cestovní ruch. Ostrov Guadeloupe je zemí exotickou s téměř nedotčenou přírodou a i s dobrou turistickou základnou. Guadeloupe disponuje kolem 700⁶⁰ zařízeními pro ubytování – restauracemi, hotely všech cenových kategorií, dále i hostely a typickými kreolskými obydlími.⁶¹ Turisté, kteří do Guadeloupe přijíždějí, jsou, jak bylo uvedeno výše, převážně z Francie, či zemí Evropské unie (Belgie a Itálie). Dle mého názoru by měla Guadeloupe vyvinout co nejvíce energie na propagaci svého území jako významné turistické destinace s cílem zajistit si co největší příliv turistů. Měla by se zaměřit hlavně na USA, které je relativně blízko a kde je vysoká životní úroveň obyvatel, tudíž i značný finanční potenciál, který by mohl plynout do její ekonomiky. O rozvoj cestovního ruchu se v Guadeloupe mimo jiné staré „Le Comité du tourisme des Iles de Guadeloupe“ („Výbor pro cestovní ruch ostrovů Guadeloupe“).⁶² Tohoto nevyužitého potenciálu si je vědoma i francouzská vláda, která v této oblasti disponuje také řadou kompetencí a vyvíjí intenzivní iniciativy pro zlepšení cestovního ruchu v zámořských územích.⁶³

⁶⁰ http://www.guadeloupe-informations.com/article.php?id_article=94 (19. dubna 2009)

⁶¹ http://www.cr-guadeloupe.fr/archipel/?ARB_N_ID=731&ARB_N_S=734&ART_N_ID=1316#ENCRE1316 (18. dubna 2009)

⁶² Aktuální činnost tohoto výboru je možné sledovat na internetových stránkách <http://www.lesilesdeguadeloupe.com/1/5-detail-article/1249000041-1249000041-comite-du-tourisme/-1-1-0-1-le-comite-du-tourisme-des-iles-de-guadeloupe.htm> (20. dubna 2004)

⁶³ Její program pro rozvoj cestovního ruchu v zámořských územích je možné shlédnout na internetových stránkách francouzského Ministerstva hospodářství, průmyslu a zaměstnanosti v publikaci „Cestovní ruch v zámořských územích“ vydané Ředitelstvím pro cestovní ruch v listopadu 2008: http://www.tourisme.gouv.fr/fr/navd/mediatheque/publication/attractivite/att00006388/outre_mer_nov08.pdf (20. dubna 2009)

6.2. Francouzská Guyana

6.2.1. Makroekonomické ukazatele⁶⁴

HDP (v eurech na 1 obyvatele):	17 100 (2007)
Průměrná míra inflace :	3,4% (2007)
Míra nezaměstnanosti:	20,6 % (2007)
Zahraniční obchod (v milionech eur) :	Import zboží : 757,8 (2007)
	Export zboží: 94,2 (2007)
	Saldo obchodní bilance: -663,6 (2007)

HDP je jako u Guadeloupe poměrně vysoké, vzhledem k zaostalosti země, ale nízké vzhledem k tomu jakým potenciálem tato země disponuje. Tato skutečnost dokazuje, že Francouzská Guyana není schopna plně své potenciály využívat.

Míra inflace je nízká, zvláště ve srovnání se zeměmi Jižní Ameriky, ke kterým Francouzská Guyana geograficky patří. Tyto země se dlouhodobě potýkají s extrémně vysokou mírou inflace, proto je míra inflace Francouzské Guyany činící pouhých 3,4%, dobrým výsledkem.

Míra nezaměstnanosti je vysoká, což představuje celospolečenský problém Francouzské Guyany.

Zahraniční obchod je výrazně pasivní. U Francouzské Guyany převažují importy zboží nad exporty, tudíž produkty, které Fr. Guyana produkuje, jsou velmi málo poptávané na zahraničních trzích.

⁶⁴ http://www.insee.fr/fr/themes/document.asp?reg_id=26&ref_id=13768 (16. dubna 2009) a <http://www.iedom.fr/doc/RA2007p128.pdf> (17. dubna 2009)

6.2.2. Hospodářství Francouzské Guyany– úvod

Tradičním hospodářským odvětvím Francouzské Guyany je rybolov, zejména lov krevet. Z typických zemědělských plodin převládá zelenina, cukrová třtina, ovoce a rýže, ale zemědělská produkce je velmi náročná díky vegetaci a obrovské ploše území Francouzské Guyany. Důležitou položkou v ekonomii je těžba zlata, která již několik let znovu vzkvétá, ale pravděpodobnost objevu nových nalezišť klesá. Ekonomika Guyany je převážně držena díky kosmickému průmyslu. Proto byl již v roce 1997 vypracován projekt na hospodářskou obnovu.

6.2.3. Zemědělství

Kvůli velké ploše rovníkového pralesa je území orné půdy malé. Orná půda představuje přibližně 1% celkové rozlohy Francouzské Guyany. Zemědělství představuje asi 9% HDP Francouzské Guyany. V zemědělství pracuje 13% ekonomicky aktivního obyvatelstva. V posledních letech zaznamenalo zemědělství a chov vzestup. V zemědělském sektoru převažuje rostlinná produkce, které je přičítáno 88%. Z tohoto množství připadá 60% na zeleninu, 26% na ovoce (banány, ananas, papaya) a na rýži 12%. Další typické zemědělské produkty Francouzské Guyany jsou citrusy, maniok, cukrová třtina a květiny. Velmi známý pro svou kvalitu je guyanský rum, v roce 2000 bylo vyprodukováno 2 200 hektolitrů čistého alkoholu. Chov představuje 12% zemědělské produkce. Z chovu převažuje chov dobytka (30%), prasat (32%), drůbeže (15%) a výroba vajec (19%). Významnou složkou zemědělství je i rybolov, neboť Guyana vlastní 350km mořského pobřeží. Vyniká lov krevet.⁶⁵

⁶⁵ <http://www.dree.org/antilles-guyane/documents.asp?IDdocument=144575&F=PDF&rub=3> (17. dubna 2009)

http://www.outre-mer.gouv.fr/?economie-guyane.html&artpage=1#outil_sommaire_2 (18. dubna 2009)

6.2.4. Průmysl

Průmysl se ve Francouzské Guyaně soustřeďuje převážně na ostrově Cayenne, a v zóně Kourou. Do HDP přispívá přibližně 13%. Z průmyslových odvětví převažuje metalurgie a potravinářský průmysl. Pro průmysl Francouzské Guyany je velmi důležitá těžba dřeva a zlata. V roce 2006 rozloha lesů věnovaných a uzpůsobených k produkci dřeva byla 476 546 ha. Podle programu pro zhodnocení produkce dřeva, by se, mezi lety 2005-2009, tato plocha měla zvýšit o 829 000 ha.

Těžba zlata je rovněž důležitou položkou v ekonomice Guyany. Francouzská Guyana je 50. nejdůležitějším producentem zlata na světě. Těžba zlata na Francouzské Guyaně začala v 90. letech následkem objevů Úřadu pro geologický a důlní výzkum („Bureau de Recherches Géologiques et Minières“). Tento úřad odhadl, že ve Francouzské Guyaně se pravděpodobně nachází potenciál 120 tun zlata vytěžitelný za 10 let těžby, který je potřeba objevit. V roce 2001 pak Guadeloupe vyprodukovala oficiálně 4 tuny zlata, v roce 2005 5 tun. Vyvezla ho však 10 tun, což se přičítá nelegální těžbě zlata, s kterou se Francouzská Guyana potýká doposud.⁶⁶ V roce 2007 těžba zlata již představovala ve Francouzské Guyaně důležitý ekonomický faktor. Tlak občanů a snaha ochránit životní prostředí přinutili k uvědomění si možných negativních dopadů těžby zlata na přírodu a v důsledku toho se přešlo na jiný způsob těžby, který je více šetrný pro životní prostředí. V roce 2008 Francouzská Guyana vyprodukovala 2, 8 tun zlata.⁶⁷

Velmi významnou položkou v průmyslu i ekonomice Francouzské Guyany je kosmický průmysl, s kterým jsou spojeny i služby jako např. služby cestovního ruchu. Tato činnost představuje v dnešní době asi 20% HDP Francouzské Guyany. Vesmírná základna v Kourou funguje již od roku 1968 a je nejmodernějším a nejlépe situovaným vesmírným centrem na světě. Více než 180 podniků pracuje v tomto odvětví. (INSEE 2000)⁶⁸

⁶⁶ <http://www.dree.org/antilles-guyane/documents.asp?IDdocument=144575&F=PDF&rub=3> (15. dubna 2009)

http://www.outre-mer.gouv.fr/?economie-guyane.html&artpage=4#outil_sommaire_8 (15. dubna 2009)

⁶⁷ http://www.insee.fr/fr/themes/document.asp?reg_id=25&ref_id=13797 (16. dubna 2009)

⁶⁸ http://www.outre-mer.gouv.fr/?economie-guyane.html&artpage=1#outil_sommaire_2 (15. dubna 2009)

6.2.5. Cestovní ruch a služby

Služby přispívají do HDP Francouzské Guyany přibližně 70%.⁶⁹ Sektor služeb zaměstnává nejvíce ekonomicky aktivního obyvatelstva - přibližně 80% je zaměstnáno v tomto sektoru (2006). Nejvíce jich pracuje v oblasti vzdělání, zdraví, sociální činnosti a v administrativě, dále také v obchodu a dopravě. Cestovní ruch není ve Francouzské Guyaně příliš rozvinutý, přesto však Guyana disponuje potenciálem, který by tuto oblast mohl obohatit. Do HDP přispívá pouze 3%. Ročně navštíví Francouzskou Guyanu asi 120 000 turistů (2007)⁷⁰, což je velmi málo. Oproti letům předešlým, lze však zaznamenat vzrůst až o 40 000 osob.⁷¹ Největší počet turistů přijíždí z Francie (56%), dále z ostrova Martinique (20%), Guadeloupe, z Evropy, menší počet i z USA. Nejvíce je navštěvovaná Guyanská vesmírná základna v Kourou. Pro zlepšení návštěvnosti je třeba spojit a rozvinout cestovní ruch spojený se zájmem o činnost a realizaci projektů na kosmické základně v Kourou, zájem o místní kulturu a ekoturistiku. Výbor pro cestovní ruch Francouzské Guyany stanovil, že je třeba splnit tři podmínky pro zlepšení tohoto slibného sektoru ekonomiky a to: „dát Francouzské Guyaně hodnotnou podobu, aby byla zbořena představa tzv. zeleného amazonského pekla, zlepšit leteckou dopravu a připravit lepší nabídku hotelů.“⁷² Hotelová základna skýtá v současné době asi 28 hotelů. Koeficient obsazení těchto hotelů je 53%, z toho je většina připadá hotelům v Cayenne.⁷³

⁶⁹ <http://www.dgtpe.fr/se/redirection.htm> (16. dubna 2009)

⁷⁰ Tento údaj nezahrnuje návštěvníky, kteří v Guadeloupe nestráví noc. Turista je člověk, který danou destinaci navštíví a alespoň jednou v ní přespí. Pozn. autorky.

⁷¹ http://www.insee.fr/fr/themes/document.asp?reg_id=25&ref_id=13799 (19. dubna 2009)

⁷² <http://www.tourisme-guyane.com/restez-informes/strategie-marketing.html> (18. dubna 2009)

⁷³ http://www.outre-mer.gouv.fr/?economie-guyane.html&artpage=4#outil_sommaire_7 (18. dubna 2009) a publikace „Cestovní ruch v zámořských územích“ vydaná Ředitelstvím Ředitelstvím pro cestovní ruch ve Francii, „Cestovní ruch v zámořských územích“ listopad 2008: http://www.tourisme.gouv.fr/fr/navd/mediatheque/publication/attractivite/att00006388/outre_mer_nov08.pdf (19. dubna 2009)

6.2.6. Zahraniční obchod Francouzské Guyany

V mezinárodním obchodu Francouzské Guyany značně převažují dovozy nad vývozy, saldo obchodní bilance v roce 2007 činilo -636,6 milionů eur, což je výrazně pasivní saldo obchodní bilance vykazující deficit. Obchodní deficit je ale o něco menší než u Guadeloupe, hlavně díky produkci zlata a přitažlivosti aktivit spojených s realizací projektů kosmického průzkumu na základně Kourou. Ekonomika Francouzské Guyany je ale velkou měrou závislá na dovozu ze zahraničí, především z Francie. Francie představuje jejího hlavního dodavatele i odběratele. Nejvýznamnější vývozní položkou je zlato, které představuje 50% vývozu, většina z těchto vývozu plyne do Francie a do Švýcarska. Další významnou položkou je i vývoz automobilů (17%), což je 6. nejvýznamnější položka vývozu Francouzské Guyany, jejímiž hlavními klienty je Německo, Itálie a Francie. Velký význam je přikládán i vývozu krevet a dalších ryb. Naopak vývozy rýže poněkud klesají. Velká část exportů náleží také prodeji meziproductů, dalšími vývozními artikly jsou stroje, telekomunikační prostředky, potravinářské výrobky, zemědělské produkty. 55% exportů jde do Francie, 15% do Švýcarska, 13% do Karibské oblasti, 10% do EU.

Nejvíce importů se týká zemědělských produktů potravinářských produktů a automobilového průmyslu. Automobily dováží z Francie, Německa a Japonska. Další významnou položkou jsou energetické produkty. 39% importů přichází z Francie, od které Francouzská Guyana odebírá meziproducty důležité pro svou potřebu (např. elektrické materiály, kovy, plasty aj.), dále spotřební zboží (farmaceutické a kosmetické produkty) a potravinářské produkty. 15% dovozu přichází z EU. Energeticky je Francouzská Guyana závislá na Trinidad a Tobagu, odkud dováží ropu (12% importů).⁷⁴

⁷⁴ http://insee.fr/fr/insee_regions/guyane/themes/TER_2007_12_gy.pdf (19. dubna 2009)

6.2.7. Zhodnocení potenciálů Francouzské Guyany pro mezinárodní obchod

Francouzská Guyana disponuje poměrně velkým potenciálem pro mezinárodní obchod, proto je překvapivý pasivní výsledek salda obchodní bilance. Toto saldo vypovídá o tom, že zboží, surovin a kapitálu více do země přitéká než z ní odtéká. Dále to také svědčí o tom, že Francouzská Guyana zatím nenabízí produkty, které jsou ve světě hodně poptávané. Jejím největším vývozním artiklem je zlato, které tvoří 50% vývozu této země. Dalšími potenciály, které Francouzská Guyana může nabídnout k vývozu, jsou dřevo a produkty rybolovu, dále pak i ovoce a rýže.

Její ekonomika se dále výrazně opírá o kosmický průmysl spojený s Evropskou vesmírnou základnou v Kourou. Tato ojedinělá základna a průmysl s ní spojený přispívá cca 25% do HDP Francouzské Guyany, což je další ukazatel, který vykazuje chudobu a zaostalost této země. Jako potenciál je však toto středisko velmi důležité, zejména z hlediska cestovního ruchu, neboť většina turistů sem přijíždí právě navštívit toto vesmírné centrum. Kosmický průmysl na sebe váže další odvětví, která jsou spolu s ním rozvíjena. Je nutné upozornit na to, že takovéto silné zaměření pouze na jedno průmyslové odvětví s sebou nese obrovské strategické riziko, kdy v případě recese tohoto odvětví může dojít k výrazným propadům HDP Francouzské Guyany.

Cestovní ruch je však i přes návštěvnost kosmického centra nerozvinutý, čehož si je vědoma jak Francouzská vláda, tak i Výbor pro cestovní ruch Francouzské Guyany a proto vyvíjejí v tomto směru velké množství iniciativ. Malá návštěvnost Francouzské Guyany je do jisté míry způsobena všeobecným pohledem na tuto zemi, který ji vnímá jako „část rovníkového pralesa“ a který si není vědom potenciálů, které Francouzská Guyana může nabídnout. Aby však Francouzská Guyana byla prezentována jako výjimečná turistická destinace, která je pro turisty atraktivní, je již v kompetenci politiky cestovního ruchu dvou výše zmíněných institucí.

6.3. Réunion

6.3.1. Makroekonomické ukazatele⁷⁵

HDP (v eurech na 1 obyvatele):	17 146 (2007)
Průměrná míra inflace :	1,3% (2007)
Míra nezaměstnanosti:	24,2 % (2007)
Zahraniční obchod (v milionech eur) :	Import zboží : 3 971,0 (2007)
	Export zboží: 267,0 (2007)
	Saldo obchodní bilance: -3 704,0 (2007)

Výška HDP Réunionu odpovídá dvěma výše zmíněným územím - pohybuje se na úrovni zhruba 17.000 eur, což odpovídá zhruba polovině HDP Francie. Rozdíl mezi Francií a těmito zámořskými územími je velmi výrazný.

Míra inflace je na velmi nízké úrovni – 1,3 %, naopak nezaměstnanost je velmi vysoká – přibližně 24%. Problém nezaměstnanosti se tedy prolíná všemi těmito územími.

Obchodní bilance Réunionu je taktéž výrazně negativní, importy převažují nad exporty, které nejsou schopné vykryt dovoz zboží ze zahraničí.

6.3.2. Charakteristika hospodářství Réunionu - úvod

Základem ekonomiky Réunionu je zemědělství. Pěstuje se zde zejména cukrová třtina, jejíž vývoz tvoří zhruba tři čtvrtiny celkových příjmů ze zemědělství a od počátku 19. století také vanilka, dále pak banány, ananasy, citrusy, papaya, mango, luštěniny a další plodiny. Na ostrově se také získávají vonné oleje, sloužící k přípravě

⁷⁵ http://www.insee.fr/fr/themes/document.asp?reg_id=26&ref_id=13768 (16.dubna 2009) a <http://www.iedom.fr/doc/RA2007p128.pdf> (17. dubna 2009)

francouzských parfémů. Významným odvětvím je i rybolov, který se zaměřuje převážně na lov krabů. Co se týče průmyslu, jednoznačně vyniká potravinářský a stavební.

6.3.3. Zemědělství

Využívaná zemědělská plocha na ostrově Réunion představuje pouhých 17%. Tři hlavní výrobní odvětví zemědělské produkce se specializují na cukrovou třtinu, ovoce a zeleninu, maso a produkty chovu. Zemědělství přispívá 2% HDP a přibližně 10% obyvatel je zaměstnaných v tomto sektoru.⁷⁶

Pěstování cukrové třtiny zabírá více než polovinu zemědělské plochy a v místním zemědělství má převahu. Většina z obyvatel, která pracuje v zemědělství, je zaměstnána v produkci cukrové třtiny. Z cukrové třtiny se zde vyrábí cukr a rum. Zpracování cukrové třtiny se provádí ve dvou hlavních modernizovaných továrnách a to v „Le Gol“ a „Bois Rouge“, v přístavu „Pointe des Galets“ a ve dvou průmyslových lihovarech.

Ovocná produkce pokrývá zhruba 80% potřeb místních obyvatel. Pěstuje se zejména ananas, který představuje 35% ovocné produkce, dále liči (15, 6%), citrusy (14, 2%), banány (12%) a mango (5%). Produkce zeleniny pokrývá asi 70% místních potřeb.

Další tradiční zemědělské produkty jsou vanilka a parfémové esence. Oblasti, ve kterých se pěstuje vanilka, se nacházejí především na východním pobřeží ostrova. Co se týče parfémových esencí, jejich produkce v poslední době poklesla kvůli velké konkurenci, s kterou se toto odvětví potýká na mezinárodním trhu.

Z chovu převažuje chov prasat a drůbeže. Rybolov je rovněž velmi významnou položkou v zemědělské výrobě Réunionu.⁷⁷

⁷⁶ http://www.insee.fr/fr/insee_regions/reunion/prodser/pub_elec/revue/revue130/revue130_geo_inf_pop_eco.html (22.dubna 2009)

⁷⁷ Zdroj informací v kapitole zemědělství Réunionu <http://www.reunion.chambagri.fr/-Les-productions-vegetales-> (22. dubna 2009)

6.3.4. Průmysl

Průmyslový sektor přispívá přibližně 14% do HDP Réunionu a je v něm zaměstnáno 8% obyvatelstva. Průmysl Réunionu se orientuje na potravinářský průmysl a továrenský průmysl. Potravinářský průmysl se soustřeďuje především na zpracovávání cukrové třtiny, produkci masa a mléka. V továrenském průmyslu jsou zastoupeny přibližně ¾ průmyslových podniků, které jsou zaměřeny na výrobu meziproduktů, spotřebního zboží aj. Těžební průmysl není v Réunionu příliš rozvinut.

6.3.5. Cestovní ruch a služby

Terciální sektor je nejvíce rozvinutým sektorem ostrova Réunion. Do HDP přispívá přibližně 83% a zaměstnává 80% ekonomicky aktivních obyvatel.⁷⁸ Nejvíce obyvatel pracuje v oblasti telekomunikací, dopravy, hotelů a restaurací a v oblasti financí a dále v administrativě, vzdělávání, zdraví aj. Cestovní ruch je důležitým odvětvím ekonomiky Réunionu. V roce 2007 navštívilo Réunion 380 500 turistů. Mezi destinacemi jižní části Indického oceánu zaujímá Réunion 2. místo za ostrovem Mauricius a hned za Réunionem je ostrov Madagaskar. Turisté, kteří navštíví Réunion, jsou převážně z Francie (73, 7%). Z Evropské unie na Réunion v roce 2007 přijelo přibližně 4% turistů, další skupinou jsou turisté z ostrova Mauricius (6%). 15% turistů bylo původem z ostatních zemí světa. Turisté sem přijíždějí zejména ze třech hlavních důvodů a to za rekreací, dále za obchodem a za svými příbuznými. Od roku 2005 převažují turisté, kteří sem jezdí navštívit své příbuzné. Ostrov Réunion se může pochlubit dobrou hotelovou základnou, která disponuje hotely všech kategorií. Tato základna se dělí do třech oblastí a to do oblasti kolem hlavního města Saint-Denis, která se orientuje především na klientelu obchodního cestovního ruchu. Další oblastí je západní a jižní část ostrova. Na Réunionu se nachází přibližně 87 hotelových zařízení.

⁷⁸http://www.insee.fr/fr/insee_regions/reunion/prodser/pub_elec/revue/revue130/revue130_geo_inf_pop_eco.html (24. dubna 2009)

6.3.6. Zahraniční obchod Réunionu

Saldo obchodní bilance Réunionu je výrazně pasivní, v roce 2007 vykazovalo hodnotu -3 704, 0 eur. Tato skutečnost vypovídá o tom, že dovozy výrazně převažují nad vývozy. Ze čtyř francouzských zámořských departmentů je Réunion na prvním místě co se týče převažujících dovozů. 61, 7% exportů Réunionu jsou potravinářské výrobky, dále průmyslové výrobky, z kterých velká část náleží meziproduktům (45, 5%), z nichž převažují elektronické součástky, kovy, kovové výrobky a výrobky ze dřeva a papíru. Produkty automobilového průmyslu zaznamenali rovněž vzrůst. Hlavním exportním partnerem je Asie a Evropská unie. Asie představuje 30, 6% - Japonsko (cukr), Indie a EU 28%, dalším důležitým odběratelem je také Afrika, která má 17% . Do Severní Ameriky putuje 6% vývozů Réunionu a převážně se jedná o produkty rybolovu. Z EU převažuje Německo, které je dnes hlavním klientem Réunionu, odebírá hlavně cukr a rum. Dalšími klienty je Itálie, Polsko a Velká Británie. Dále hodně exportů jde na Madagaskar a sousední Mayotte.

Co se týče importů 52, 3% výrobků je průmyslového původu. 34% dovozů jsou energetické suroviny, automobily 27% a potravinové výrobky. Hlavní dodavatelé Réunionu jsou Asie a Oceánie (52%) a EU (25%). Z Asie je to Singapur a Čína. Z Evropské unie převažuje Itálie.⁷⁹

6.3.7. Zhodnocení potenciálů Réunionu pro mezinárodní obchod

Réunion vykazuje ze všech zámořských území Francie, která byla popisována, nejvíce pasivní saldo obchodní bilance. Jeho import zboží převyšuje export, což svědčí o zaostalosti Réunionu. Tato relativní zaostalost je dána například nedostatečnou surovinovou základnou, nízkou vyspělostí ekonomiky a průmyslu. Co se týká obchodních partnerů, s kterými obchoduje, tak je na tom oproti ostatním zemím výrazně lépe, protože obchoduje i se státy, kde je velký finanční kapitál. Obchoduje například s Japonskem a Německem, kam vyváží převážně cukr. Těchto obchodních vztahů

⁷⁹ Zdroj údajů o zahraničním obchodu Réunionu <http://www.dgtpe.fr/drce/reunion/economie.asp> (24. dubna 2009)

Réunion více využívat. Měl by se zaměřit na oblast zboží, kterou poptávají a snažit se jim ji nabídnout. Potenciály, které může Réunion nabídnout k obchodování se zahraničím, jsou převážně zemědělského charakteru. Réunion nejvíce vyváží cukr, produkty rybolovu, citrusy, banány, zeleninu a esenciální oleje soužící k přípravě parfémů. Co se týká poslední jmenované položky, Réunion se potýká v této oblasti s velkou konkurencí.

Cestovní ruch Réunionu v posledních letech vzkvétá, přestože v roce 2006 a 2007 musel čelit poklesu, který způsobila epidemie chikungunya, která postihla Réunion v roce 2006. I přesto však pokles nebyl výrazný, naopak došlo k zvýšení počtu turistů z Francie, což Výbor pro cestovní ruch v Réunionu přičítá dobré turistické propagaci Réunionu. Réunion ovšem musí, co do počtu turistů, čelit velké konkurenci, již představují především karibské země a sousední ostrov Mauricius. Nejvíce turistů navštěvujících ostrov přichází z Francie, dále z Evropské unie a ze sousedního ostrova Mauricius.

6.4. Francouzská Polynésie

6.4.1. Makroekonomické ukazatele⁸⁰

HDP (v eurech na 1 obyvatele):	13 401 (2008)
Průměrná míra inflace :	3,4% (2008)
Míra nezaměstnanosti :	11,7 % (2007)
Zahraniční obchod (v milionech eur) :	Import zboží : 1 473, 8 (2008)
	Export zboží : 110,0 (2008)
	Saldo obchodní bilance : -2 065,0 (2008)

HDP Francouzské Polynésie, činilo v roce 2008 asi 13 000 eur. Tato hodnota je výrazně nižší, než hodnota HDP okolních států Francouzské Polynésie – Austrálie, Nového Zélandu a Nové Kaledonie a také než ostatních zmiňovaných zámořských území. Tato skutečnost je pravděpodobně způsobena rozdrobeností území Francouzské Polynésie na mnoha menších ostrovech, čímž je značně komplikovaná doprava, pohyb zboží, komunikace aj.

Pokud jde o inflaci, je velmi nízká, v roce 2008 tvořila 3, 4%, což je způsobeno vhodnou regulací peněz v ekonomice Polynésie.

Ve srovnání s ostatními třemi zámořskými územími, nezaměstnanost Francouzské Polynésie je výrazně nižší a v roce 2008 byla 11, 7%, což vypovídá o lepší situaci na polynéském trhu práce.

Zahraniční obchod je taktéž silně negativní, neboť je jednostranně zaměřený. Tento fakt dokazuje zaostalost této země a neschopnost zcela využít potenciály pro mezinárodní obchod.

⁸⁰ Zdroj těchto údajů <http://www.ispf.pf/ISPF/Home.aspx> (14. dubna 2009)

6.4.2. Charakteristika hospodářství Francouzské Polynésie - úvod

Hospodářství Francouzské Polynésie spočívá na třech pilířích a to na cestovním ruchu, produkci perel a rybolovu. Rybolov je tradiční aktivitou Polynésanů, která se až donedávné doby provozovala manuálně nebo polo-průmyslově. Proto byl zaveden rozsáhlý rozvojový program pro mořský rybolov s cílem zvýšit produkci a export. Hlavními zemědělskými produkty jsou dále vanilka, kopa⁸¹ a ovoce.

6.4.3. Zemědělství

V zemědělství pracuje 9% ekonomicky aktivních obyvatel Francouzské Polynésie. Dříve bylo zemědělství nejdůležitější sektor polynéské ekonomiky, dnes již přispívá jen 8% do HDP a nepokrývá ani potřeby místních obyvatel, z čehož vyplývá, že většina dovozů je převážně zemědělského charakteru. $\frac{3}{4}$ zemědělské půdy pokrývá pěstování kokosových ořechů, z kterých se získává kopa. Ta tvoří i velmi důležitou vývozní položku. Nejdůležitější zemědělskou oblastí je však lov perel. Dále se zde pěstuje ananas, grepy, zelenina. Tyto plodiny pokrývají spíše místní potřeby obyvatel. Z chovu je nejdůležitější chov prasat a slepic. Další významnou oblastí zemědělství je rybolov.⁸²

6.4.4. Průmysl

Ve Francouzské Polynésii pracuje v průmyslu 16% ekonomicky aktivních obyvatel. Průmysl Francouzské Polynésie musí čelit strukturálním nedostatkům, které jsou výsledkem velké geografické vzdálenosti hlavních obchodních partnerů, dále také nedostatku primárních zdrojů. Průmysl se převážně orientuje na místní potřeby obyvatel. Polovina zaměstnaných obyvatel v průmyslovém odvětví pracuje v průmyslu zemědělském. Důležitý je také průmysl stavební, kde pracuje 10% obyvatel. Ten je

⁸¹ Kopa je na slunci sušená bílá dužina z plodů kokosovníku sloužící k výrobě kokosového oleje a kokosového másla. Kolektiv autorů Encyklopedického institutu ČSAV, Ilustrovaný encyklopedický slovník, Academia, Praha 1981, str. 202

⁸² <http://www.outre-mer.gouv.fr/?economie-polynesie-francaise.html> (21. dubna 2009)

podporován velkou potřebou míst k bydlení, kterou vyvolává rychlý růst polynéské populace, a také investiční politikou, která podporuje infrastrukturu – stavbu nemocnic, letišť, hotelů. 30% obyvatel zaměstnaných v tomto odvětví pracuje v průmyslu dřevařském, textilním a nábytkářském. Dále je důležitý i potravinářský, tiskařský a energetický průmysl. Kosmetický průmysl, který je založen především na zpracování kokosového oleje, zaznamenal ve Francouzské Polynésii v posledních letech vzrůst.⁸³

6.4.5. Cestovní ruch a služby

Terciální sektor zaměstnává 75% ekonomicky aktivních obyvatel. Turismus je rozvinutý hlavně na Závětrných ostrovech, kde ¼ obyvatel je zaměstnána v hotelnictví a restauracích. Cestovní ruch představuje velmi významné odvětví ekonomiky Francouzské Polynésie. Je to hlavní zdroj příjmů Polynésie, orientuje se hlavně na francouzskou a americkou klientelu. Od roku 2003 však i přes velké investice do hotelové základny zaznamenává mírný pokles. V roce 2007 navštívilo Francouzskou Polynésii 218 000 turistů.⁸⁴ Hlavní důvody pro návštěvy Polynésie pro ně byla rekreace (92% pobytů), 5% přijelo za obchodem a za prací. Nejvíce turistů přijíždí z Amerického kontinentu (přibližně 33%), z Asie a Pacifiku 23%. Dále z Francie (20%). 19% představují turisté z Evropské unie, hlavně z Itálie, na druhém místě jsou Britové, pak Španělé. Méně početnou skupinu tvoří Australané a Japonci. 4% turistů přijíždí ze Střední a Jižní Ameriky.

Hotelová základna Francouzské Polynésie se dělí na neklasifikovanou a klasifikovanou. Klasifikovaná základna se orientuje na zahraniční hotelové řetězce. Počet zařízení patřících do první kategorie byl 260 v roce 2007, druhá kategorie čítala 50 zařízení. Protože cestovní ruch představuje velmi důležitou položku v ekonomice Francouzské Polynésie, polynéská vláda v tomto směru vyvíjí velké iniciativy. Její program je zaměřen hlavně na zvýšení úrovně vzdělání v oblasti cestovního ruchu, aby

⁸³ <http://www.insee.fr/fr/ffc/ipweb/ip1230/ip1230.pdf> (21. dubna 2009)

⁸⁴

http://www.tourisme.gouv.fr/fr/navd/mediatheque/publication/attractivite/att00006388/outr_mer_nov08.pdf (22. dubna 2009)

bylo možno nabídnout kvalitní personál, dále zaměřit se na propagaci destinace Francouzské Polynésie a na finanční podporu cestovního ruchu (fondy aj).⁸⁵

6.4.6. Zahraniční obchod Francouzské Polynésie

Ve Francouzské Polynésii výrazně převažují dovozy nad vývozy, což dokazuje pasivní saldo obchodní bilance, které v roce 2008 činilo -2 065, 0 eur. Exportů jde nejvíce do Hong-Kongu (36%), kam putují hlavně perly a perlové výrobky, ryby, ovoce a kopra. Dále do Japonska (30%), které odebírá perly, vanilku a kokosový olej. Poměrně velké množství vývozů jde i do Francie (8%), která poptává perly, kokosový olej, ryby a vanilku. Stejný počet exportů Francouzské Polynésie odebírá i USA (8%), které odebírá i stejné suroviny jako Francie. V porovnání s územími, která jsem dosud popisovala, není pro Polynésii Evropská unie příliš důležitým odběratelem. Do EU se vyváží hlavně kopra, kokosové oleje, perly, vanilku, citrusy a výrobky z perel. Ve shrnutí toho, co Francouzská Polynésie vyváží, je třeba zdůraznit, že 70% exportů Francouzské Polynésie tvoří perly, dále vyváží kokosové výrobky, výrobky z perel, bižuterie, vanilka a ryby.

Co se týká importů, tak nejvíc jich přichází z Francie (30%), dále ze Singapuru (12%). Poměrně velké procentu importů náleží i USA (10%) a EU (15%). Dalšími dodavateli Francouzské Polynésie je Čína, Nový Zéland. Pokud jde o charakter výrobků, které Francouzská Polynésie poptává, většinou jsou to výrobky z potravinářského průmyslu a automobilového průmyslu, dále meziprodukty, energie a spotřební zboží.⁸⁶

⁸⁵ Tamtéž.

⁸⁶ <http://www.tahiti-export.pf/articles.php?id=11> (20. dubna 2009)
<http://www.economie.gov.pf/listing.php?action=agenda&id=25> (20. Dubna 2009)

6.4.7. Zhodnocení potenciálů Francouzské Polynésie pro mezinárodní obchod

Francouzská Polynésie disponuje obdobnými potenciály jako ostatní zámořská území Francie, která jsem popisovala, a to produkty rybolovu, ovocem a vanilkou. Oproti těm územím, jejichž potenciál pro mezinárodní obchod jsem již hodnotila, může však nabídnout velmi vzácný potenciál, kterým jsou perly. Ty jsou také nejdůležitějším potenciálem pro mezinárodní obchod Francouzské Polynésie. Perly tvoří hlavní vývozní artikl Francouzské Polynésie a ze 70% procent pokrývají její vývozy. Dalším velmi důležitým potenciálem a rovněž produktem zemědělství jsou kokosové ořechy, z kterých Francouzská Polynésie získává kokosovou dužinu kopra, která slouží k výrobě kokosového másla a kokosového oleje. Produkty z kokosových ořechů tvoří také velmi významnou vývozní položku Francouzské Polynésie. Na tyto dva hlavní potenciály, perly a kokosové ořechy, se vážou další výrobní odvětví, která se zabývají zpracováním těchto produktů. Perly se na Francouzské Polynésii zasazují do stříbra, zlata a bižuterie a v i v této podobě jsou pak vyváženy. Kokosové máslo a olej se používají k vývozu nejen ve své čisté podobě, ale také v kosmetickém průmyslu jako součást do kosmetických výrobků, které jsou pak dále také vyváženy.

Přestože Francouzská Polynésie disponuje velmi vzácnými a exotickými potenciály, její saldo obchodní bilance je výrazně pasivní, což pramení z toho, že z hlediska surovinových zdrojů není Francouzská Polynésie soběstačná. Musí dovážet hlavně produkty zemědělství a spotřebního průmyslu. To, co je však jejím velkým plusem Francouzské Polynésie, je to, že se orientuje na obchodní partnery s velkým finančním potenciálem a to na Hong Kong a Japonsko. V tomto směru je oproti ostatním popisovaným zámořským územím napřed a tohoto zaměření by měla využívat. Guadeloupe, Francouzská Guyana a Réunion mají totiž zahraniční obchod orientovaný na francouzský trh a to jak pokud jde o vývozy tak dovozy. V porovnání s ostatními územími jde také hodně exportů do USA, což je výrazně pozitivní aspekt. Procentuálně jsou vývozy, které putují do USA srovnané s těmi, které jdou do Francie a činí 8%.

Francouzská Polynésie disponuje i bohatým potenciálem pro cestovní ruch. Je navštěvována turisty z celého světa. Hlavní klientelu tvoří obyvatelé Severní Ameriky

(33%). Tento fakt je třeba zdůraznit, neboť tu existuje zásadní rozdíl oproti dosud popisovaným územím, kde tvořili procentuelně nejpočetnější skupinu turistů Francouzi. Zde také poměrně tvoří početnou skupinu (20%), ne však nejdůležitější. Příjezdy turistů z Francie jsou srovnatelné i s turisty, kteří přijíždějí z Asie a oblasti Tichého oceánu. Velkého potenciálu pro cestovní ruch si je vědoma i vláda Francouzské Polynésie, která značně toto odvětví podporuje a snaží se ho ještě více vylepšit. Vláda stanovila program, jehož hlavním cílem je zdokonalit vzdělání Polynésanů v oblasti cestovního ruchu. Tento krok je velmi důležitý a tímto krokem by se, dle mého názoru, měly inspirovat i ostatní zámořská území Francie, aby dosáhly většího posílení vlastního cestovního ruchu.

7. Závěr

Při celkovém zhodnocení potenciálů pro mezinárodní obchod vybraných zámořských území je nutno poukázat na skutečnost, že tyto země jsou výrazně závislé na dovozech ze zahraničí, o čemž svědčí pasivní saldo obchodní bilance, které tyto země vykazují. Závislost těchto území na dovozech ze zahraničí vypovídá o faktu, že žádná z těchto zemí zatím nenabízí takové produkty, které by byly na světových trzích poptávané do té míry, aby jejich vývozy převyšovaly dovozy. Dále to také svědčí o skutečnosti, že vybraná zámořská území Francie nejsou z hlediska surovinových zdrojů zcela soběstačné a musí je tudíž dovážet.

Celkové zhodnocení potenciálů vybraných zámořských území by se dalo charakterizovat tím, že vybraná zámořská území nabízejí produkty, které svým způsobem jsou výjimečné a exotické a daly by se využít k posílení jejich ekonomiky. V podstatě každá země může nabídnout potenciály pro mezinárodní obchod, které se liší podle přírodního a kulturního bohatství dané země, její geografické polohy aj. Ovšem ne každá země, která disponuje dobrými potenciály pro mezinárodní obchod, je také umí využívat. Schopnost využívat potenciály ve prospěch ekonomiky je ovlivněno mnoha faktory. Záleží například na geografické poloze, míře rozvinutosti ekonomiky dané země, legislativním systému, na její obchodní politice, skladbě obyvatelstva a mnoha dalších aspektech.

V této práci jsem nezohlednila vzájemné propojení ekonomik a spolupráce zámořských území s Francií a to v první řadě z důvodu, že to nebylo cílem mé práce, a v druhé řadě by bylo obtížné vyhledat příslušné informace pro tuto oblast.

V úvodní části této práce jsem si stanovila za cíl objektivně zhodnotit potenciály vybraných zámořských území pro mezinárodní obchod, čehož se mi podařilo dosáhnout. Nicméně je třeba zdůraznit skutečnost, kterou už jsem zmínila v úvodní části práce, a to že vyhledávání zdrojů informací pro tuto práci nebylo jednoduché. Toto téma totiž není v České republice pro potřeby mé práce dostatečně vědecky zpracované, proto jsem vycházela převážně z francouzských zdrojů. Terminologie používaná v těchto zdrojích byla ekonomicky zaměřená, tudíž překlad z francouzského jazyka do českého

byl v některých případech problematický. Protože je moje téma zaměřené na hodnocení potenciálů pro mezinárodní obchod, bylo nutno pracovat s aktuálními údaji. V této oblasti jsem se setkala s jistými překážkami, neboť bylo velmi komplikované takovéto údaje najít. Převážná většina údajů byla uvedena na internetových stránkách Francouzského institutu statistik a ekonomických studií. Dodatečné stěžejní údaje, které tento zdroj neobsahoval, jsem postupně vyhledala na oficiálních portálech úřadů příslušných území a Výborů pro jednotlivé rezorty ekonomiky. Závěrem lze tedy říci, že hodnocení potenciálů pro mezinárodní obchod v této práci je objektivní a vychází z nejaktuálnějších dostupných ekonomických ukazatelů a údajů.

8. Le résumé

Le choix des quatre pays d'outre-mer français - La Guadeloupe, La Guyanne française, La Réunion et La Polynésie française - pour le but de mon mémoire a été fonction de plusieurs facteurs. En effet, mon mémoire ayant pour objectif d'analyser le potentiel pour le commerce international, il fallait choisir des pays qui ont beaucoup à offrir dans ce domaine. Avant de choisir les quatre pays d'outre-mer, j'ai soumis tous ces pays à une brève analyse. L'autre facteur qui a joué un rôle très important pour déterminer est choix, est la situation géographique de ces pays puisqu'elle joue un rôle certain sur le potentiel du commerce international. Enfin, le dernier facteur fut le statut de ces pays, car il peut, dans une certaine mesure, influencer la politique commerciale qui y est appliquée. Le but de mon mémoire est de faire remarquer le trésor naturel et culturel que ces pays mettent en valeur, pour développer, avec plus ou moins de réussite le tourisme et l'économie.

La base juridique des pays d'outre-mer se trouve dans la Constitution de la République française aux articles 72 – 75 et dans le Code général des collectivités territoriales. Le statut juridique actuel des pays d'outre-mer est le résultat de la réforme constitutionnelle de l'année 2003, relative à l'organisation décentralisée de la République française. Outre le fait d'avoir modifié le statut des pays d'outre-mer, cette réforme a également renforcé l'autonomie de toutes les collectivités territoriales. Les anciens « D.O.M. » – « départements d'outre-mer » sont devenus les nouveaux « D.R.O.M. » – « départements et régions d'outre-mer ». Les anciens « T.O.M. » – « territoires d'outre-mer » sont devenus les « P.O.M. » – « pays d'outre-mer » voire les « C.O.M. » – « collectivités d'outre-mer ». Leur dépendance à l'égard de la France métropolitaine est régie par la loi organique.

Chaque pays possède ses propres spécificités qui diffèrent en fonction de la situation géographique du pays, de son climat, de son histoire particulière, etc. Les pays d'outre-mer français sont très éloignés du continent européen. Il est donc possible de dire qu'ils sont exotiques pour les Européens. Pour la localisation géographique des pays d'outre-mer que j'ai choisis, ils sont répartis dans le monde entier. La Guadeloupe

se trouve en Amérique centrale, La Guyane française en Amérique du Sud, l'île de la Réunion au large de l'Afrique et la Polynésie Française en Océanie.

Le commerce international est intrinsèquement lié à la politique commerciale. La politique commerciale est un système de stratégies, de bases, de dispositions, d'outils et d'accords, par l'intermédiaire desquels les gouvernements des États influencent les relations dans le commerce international. On distingue deux types de politique commerciale – le protectionnisme et le libéralisme. Le protectionnisme a pour but de protéger l'économie nationale, en utilisant divers instruments comme les douanes, les cotes, etc. Au contraire, le libéralisme a pour but d'éliminer les entraves au commerce libre. Les activités les plus connues en ce domaine sont celles de l'Organisation mondiale du commerce (O.M.C.). Cette organisation a été fondée en 1994 et compte à ce jour 153 États membres. Elle a pour objectif de s'occuper des règles régissant le commerce entre les pays et d'aider les producteurs de biens et de services, les exportateurs et les importateurs à mener à bien leurs activités.

La France est membre de l'Union européenne et les pays d'outre-mer dépendent de la France. Ainsi, la politique commerciale commune de l'UE joue un rôle important dans le commerce international des pays d'outre mer. La politique commerciale commune de l'UE est une politique libérale qui vise à développer le libre-échange et le commerce mondial en promouvant la suppression des restrictions aux échanges internationaux. Les principaux instruments de cette politique sont : le tarif extérieur commun, les mesures de défense commerciale et les accords préférentiels. Concernant les relations commerciales entre les pays d'outre mer français et l'UE, il y a deux types de relations qui diffèrent en fonction du statut de ces pays et en fonction de leur taux de dépendance à la France. Les pays avec le statut de « D.R.O.M. » appartiennent à l'Union européenne, et font donc partie du marché commun. Le droit communautaire y est donc applicable de plein droit. Dans le cas des « P.O.M. » et des « C.O.M. », la situation est différente. Ces pays, également appelés « P.T.O.M. » – « pays et territoires d'outre-mer », qui est une réalité juridique de l'UE, sont considérés comme « pays dépendants de la France ». Ils sont simplement associés à l'Union européenne et sont soumis aux soi-disant « accords unilatéraux préférentiels ». Cette association ayant pour but de soutenir le développement économique et social des pays associés.

Concernant la situation économique dans les quatre pays d'outre-mer choisis, ces pays sont en général dépendants de l'agriculture et du tourisme. Le PIB (produit intérieur brut) est relativement bas et représente à peu près la moitié du PIB de la France métropolitaine. Le taux d'inflation est très bas, ce qui est le résultat d'une politique monétaire appropriée de la France. Le taux de chômage est très élevé, sauf celui en Polynésie française. Enfin, le dernier indicateur économique, le solde de la balance commerciale a un solde débiteur, les importations étant supérieures aux exportations. En ce qui concerne le potentiel pour le commerce international, tous les pays que j'ai choisis, disposent d'un potentiel relativement élevé. La Guadeloupe exporte les bananes, la canne à sucre et le rhum. Le tourisme joue aussi un rôle important dans son économie. La Guyane française exporte principalement des crevettes et de l'or, mais son économie reste dépendante de l'activité spatiale. La Réunion, quant à elle, exporte des bananes, de la vanille, des agrumes et des poissons. Enfin, la Polynésie française est riche en perles noires, en vanille et en poissons. Mais d'une façon générale, tous ces pays sont dépendants du tourisme.

Chaque pays dispose d'un potentiel qui peut être utilisé dans le commerce extérieur mais tous ne sont pas capables d'en profiter. Le fait de bien savoir exploiter son potentiel dépend de plusieurs facteurs. Cela dépend par exemple de la politique commerciale que le pays applique, du niveau de développement de son économie, du soutien à l'exportation, de la législation, de la situation géographique, de la composition de la population etc.

Česko-francouzský glosář hlavních termínů

Glossaire bilingue des termes principaux

Ekonomický růst	La croissance économique
Evropské společenství	La Communauté européenne
HDP (hrubý domácí produkt)	PNB (produit national brut)
Legislativní systém	Le régime législatif
Makroekonomický ukazatel	L'indicateur macroéconomique (m)
Míra inflace	Le taux d'inflation
Míra nezaměstnanosti	Le taux de chômage
Obchodní bilance	La balance commerciale
Prefekt	Le préfet
Prefektura	La préfecture
Průmysl	L'industrie
Přidružení	L'association (f)
Ústavní zákon	La loi organique
Územní společenství	La collectivité territoriale
Sloučit	Fusionner
Světová obchodní organizace	L'Organisation mondial du commerce (OMC)
Těžba	L'exploitation (f)
V rámci	Au sein

Zámořský department	Le département d'outre-mer
Zámořský region	La région d'outre-mer
Zámořské společenství	La collectivité d'outre-mer
Zámořské země a území (ZZÚ)	Les pays et territoires d'outre mer (PTOM)
Zemědělství	L'agriculture

Literatura:

Tištěné monografie:

DOUMENGE, Jean-Pierre. *L'outre-mer français*. Paříž: Armand Colin, 2000. 224 s. ISBN 2-200-01588-7.

LEPRISE, Helene a kol. *Bonjour les DOM-TOM*. Paříž: Pelican, 1998, 205. s. ISBN 2-7191-0404-3

KÁLÍNSKÁ, Emilie; ŠTĚRBOVÁ, Ludmila a kol. *Mezinárodní obchod (pro 2M0 301)*. Praha: Nakladatelství Oeconomica, Vysoká škola ekonomická, 2007. 147 s. ISBN 978-80-245-1299-0.

PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie. Základní kurz*. Vyd. 3. Praha: Melandrium, 2007. 277 s. ISBN 978-80-86175-58-4

DVOŘÁKOVÁ, Kateřina. *Francouzština pro firmy. Le français pour les entreprises*. Vyd. 1. Brno: Computer Press a.s., 2007. 326 s. ISBN 978-80-251-1599-2

SVOBODA, Pavel. *Úvod do evropského práva*. Vyd. 2. Praha: C.H. Beck, 2007. 277 s. ISBN 978-80-7179-621-3.

LIČKOVÁ, Magdalena. *La communauté européenne et le système GATT/OMC. Perspectives croisées*. Paříž: Pedone, 2006. 201 s. ISBN 2-233-00464-7

Texty zákonů. Evropské dokumenty. (právní vztah ke dni 15.9.2007), Praha: C.H. Beck, 2007, s. 214 ISBN 978-80-719-934-4.

LARIŠOVÁ, Markéta. *Francouzsko-český, česko-francouzský právní slovník*. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2008. 309 s. ISBN 978-80-7380-111-3

KOLEKTIV AUTORŮ. *Francouzsko-český, česko-francouzský slovník*. Vyd. 3. Olomouc: Fin publishing, 1998, 1488 s. ISBN 80-86002-48-9

Elektronické monografie:

Internetové stránky „Legifrance – Le service public de la diffusion du droit“, Aktuální znění Ústavy Francouzské republiky ze 4. října 1958 [on-line] [cit. 2009-03-03]
Dostupné z WWW: <<http://www.legifrance.gouv.fr/html/constitution/constitution.htm>>.

Internetové stránky „La documentation française – Vie publique“
[on-line] [cit. 2009-04-03]
Dostupné z WWW: <<http://www.viepublique.fr/#>>.

Internetové stránky „Le portail de l'administration française,“ [on-line]
[cit. 2009-04-03]
Dostupné z WWW: <<http://www.service-public.fr/>>.

Oficiální portál „Le ministère de l'intérieur, de l'outre-mer et des collectivités territoriales“ [on-line] [cit. 2009-05-04]
Dostupný z WWW: <<http://www.outre-mer.gouv.fr/>>.

Oficiální portál „Assemblée de la Polynésie française“ [on-line] [cit. 2009-11-04]
Dostupný z WWW: <<http://www.assemblee.pf/>>.

Oficiální portál Světové obchodní organizace [on-line] [cit. 2009-05-04]
Dostupný z WWW: <<http://www.wto.org/>>.

Hnídková Alena (2006), Základní informace o zahraničně obchodní politice EU, Internetové stránky Ministerstva průmyslu a obchodu České republiky

[on-line] [cit. 2009-06-04]

Dostupný z WWW: < <http://www.mpo.cz/dokument7754.html>>.

Rozhodnutí ze dne 27. Listopadu 2001 o přidružení zámořských zemí a území k Evropskému společenství („rozhodnutí o přidružení zámoří“) (2001/822/ES), Brusel: 2001 Úřední věstník Evropské unie L 314, 30/11/2001[on-line]. [cit. 2009-02-04].

Dostupný z WWW:

<<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2001:314:0001:01:CS:HTML>>.

Moriame Éric (2008) AntianÉco 70 - Année économique et sociale 2007 en Guadeloupe, Internetové stránky „Institut national des statistiques et des études économiques“ [on-line]. [cit. 2009-09-04]

Dostupný z WWW:

<http://www.insee.fr/fr/themes/document.asp?reg_id=26&ref_id=13768>.

Evolution des principaux indicateurs économiques, monétaires et financiers dans les DOM et les collectivités d'outre-mer (2008), Internetové stránky IEDOM „Institut d'émission des départements d'outre-mer“ [on-line]. [cit. 2009-11-04]

Dostupný z WWW: < <http://www.iedom.fr/doc/RA2007p128.pdf>>.

Direction de l'agriculture et de la forêt (2009), Le bulletin: Séries chronologiques. Oficiální portál „Le Ministère de l'agriculture et de la pêche“

[on-line]. [cit. 2009-12-04]

Dostupný z WWW: < <http://agreste.agriculture.gouv.fr/IMG/pdf/D97108A06.pdf>>.

Emploi et économie, Officiální internetové stránky „Région Guadeloupe“

[on-line]. [cit. 2009-16-04]

Dostupný z WWW:

< http://www.cr-guadeloupe.fr/economie/?ARB_N_ID=701&ARB_N_S=713&ART_N_ID=1187#ENC RE1187>.

Commerce extérieur de la région Guadeloupe, Internetové stránky „INSEE“ – „Institut des statistiques et des études économiques“ [on-line]. [cit. 2009-17-04]

Dostupný z WWW:

<http://www.insee.fr/fr/insee_regions/guadeloupe/themes/TER/ter2007/TER_2007_12_ga.pdf>.

Le Comité du tourisme des îles de Guadeloupe, 2008, Programme de présentations d'arguments de vente, Officiální portál Výboru pro cestovní ruch ostrovů Guadeloupe

[on-line]. [cit. 2009-18-04]

Dostupný z WWW:

<<http://www.lesilesdeguadeloupe.com/1/5-detail-offre-touristique/1249000041-1249000041-comite-du-tourisme/1249001047-1-1-1-2-le-comite-du-tourisme-des-iles-de-guadeloupe-vous-propose-son---programme-de-presentations-d-arguments-de-vente--.htm>>.

Direction du tourisme – Département de la Stratégie, de la Prospective, de l'Évaluation et des Statistiques (listopad 2008), studie „Le tourisme dans l'outre-mer français“,

[on-line]. [cit. 2009-19-04]

Dostupný z WWW:

<http://www.tourisme.gouv.fr/fr/navd/mediatheque/publication/attractivite/att00006388/outre_mer_nov08.pdf>.

„Le commerce extérieur de la Réunion en 2008“ (30.3.2009), Internetové stránky „Le ministère de l'économie, de l'industrie et de l'emploi“, Directions régionales du Commerce extérieur [on-line]. [cit. 2009-20-04]

Dostupný z WWW:

<<http://www.dgtpe.fr/drce/reunion/documents.asp?IDdocument=7664&F=HTML&rub=3>>.

Internetové stránky „L'institut de la statistique de la Polynésie française“

[on-line]. [cit. 2009-10-04]

Dostupný z WWW: <<http://www.ispf.pf/ISPF/Home.aspx>>.

Studie: „Echanges bilatéraux de la Polynésie française“(2008), Internetové stránky „Le service du commerce extérieur, Un atout en Polynésie.“

[on-line]. [cit. 2009-23-04]

Dostupný z WWW: <<http://www.tahiti-export.pf/UserFiles/File/echangesbilateraux.pdf>>.

Přílohy

Příloha č. 1

Tabulka uvádějící přehled stávajících statutů ZZÚ Francie a jejich právní řád⁸⁷

	Statut des collectivités situées outre-mer			Régime législatif	
	Avant la révision de la Constitution du 28 mars 2003	Après la révision de la Constitution de 2003	Après les lois de février 2007	Avant les lois de février 2007	Après les lois de février 2007
Guadeloupe Guyane Martinique	Ce sont à la fois des départements (DOM) et régions d'outre-mer (ROM).	-Ce sont à la fois des départements (DOM) et régions d'outre-mer (ROM). -Possibilité de fusionner DOM et ROM.	<i>Idem</i>	Identité législative	<i>Idem</i>
La Réunion	À la fois DOM et ROM.	-À la fois DOM et ROM. -Possibilité de fusionner DOM et ROM.	<i>Idem</i>	Identité législative mais sans possibilité d'élaborer des règlements.	<i>Idem</i>
Mayotte	Collectivité à statut particulier	Collectivité d'outre-mer	<i>Idem</i>	Spécialité législative avec des exceptions relevant de l'identité législative.	(en vigueur au 1er janvier 2008) Identité législative avec des exceptions relevant de la spécialité législative.
Saint-Pierre-et-Miquelon	Collectivité à statut particulier	Collectivité d'outre-mer	<i>Idem</i>	Identité législative avec des exceptions relevant de la spécialité législative.	(en vigueur au 1er janvier 2008) Idem
Saint-Martin	Commune	<i>Idem</i>	Collectivité d'outre-mer	Identité législative	Identité législative avec des exceptions relevant de la spécialité législative. Et autonomie
Saint-Barthélemy	Commune	<i>Idem</i>	Collectivité d'outre-mer	Identité législative	Identité législative avec des exceptions relevant de la spécialité législative. Et autonomie

⁸⁷ Zdroj <http://www.vie-publique.fr/decouverte-institutions/institutions/collectivites-territoriales/outre-mer/existe-t-il-differents-types-collectivites-outre-mer.html>

Wallis-et-Futuna	Territoire d'outre-mer (TOM)	Collectivité d'outre-mer	<i>Idem</i>	Spécialité législative	<i>Idem</i>
Polynésie française	Territoire d'outre-mer (TOM)	Collectivité d'outre-mer	<i>Idem</i>	Spécialité législative autonomie	<i>Idem</i>
Nouvelle-Calédonie	Collectivité à statut particulier	Collectivité <i>sui generis</i>	<i>Idem</i>	Autonomie	<i>Idem</i>
TAAF	Territoire d'outre-mer (TOM)	Territoire d'outre-mer (TOM) dans les faits mais constitutionnellement.	Collectivité plus <i>sui generis</i>	Spécialité législative. Autonomie administrative et financière.	Spécialité législative avec des exceptions relevant de l'identité législative. Autonomie administrative et financière.

Příloha č. 2

Guadeloupe

Mapa Guadeloupe⁸⁸

⁸⁸ <http://www2.canada.com/topics/travel/guides/maps/wg-guadeloupe-1241-400x300.gif> (16. dubna 2009)
http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/f/f8/Guadeloupe_map.svg/628px-Guadeloupe_map.svg.png (16. dubna 2009)

Francouzská Guyana

Mapa Francouzské Guyany⁸⁹

⁸⁹ http://www.guyaresa.com/docs/photos/grandes/guyane_tourisme2.gif (16. dubna 2009)
<http://www.agoravox.fr/local/cache-vignettes/L300xH323/guyane-francaise-carte-1-3-40c9a.jpg> (16. dubna 2009)

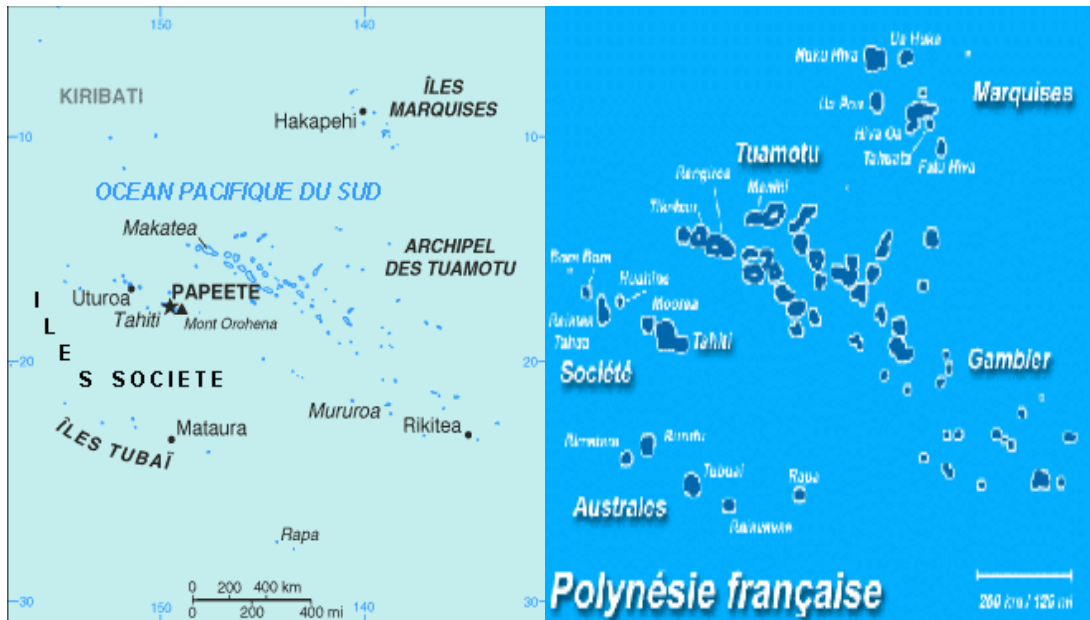
Réunion

Mapa Réunionu⁹⁰

⁹⁰ <http://www.travelnotes.org/Africa/images/reunion.gif> (16. dubna 2009)
<http://www.kompas.estranky.cz/archiv/iobrazek/2157> (16. dubna 2009)

Francouzská Polynésie

Mapa Francouzské Polynésie⁹¹

⁹¹ http://wikitravel.org/upload/fr/2/25/Polynesie_francaise_carte.png (16.dubna 2009)
<http://www.cosmovisions.com/cartes/qPolynesieFrancaise.gif> (16. dubna 2009)

Příloha č. 3

Mapa území patřících do EU⁹²

⁹² http://europa.eu/abc/european_countries/index_cs.htm